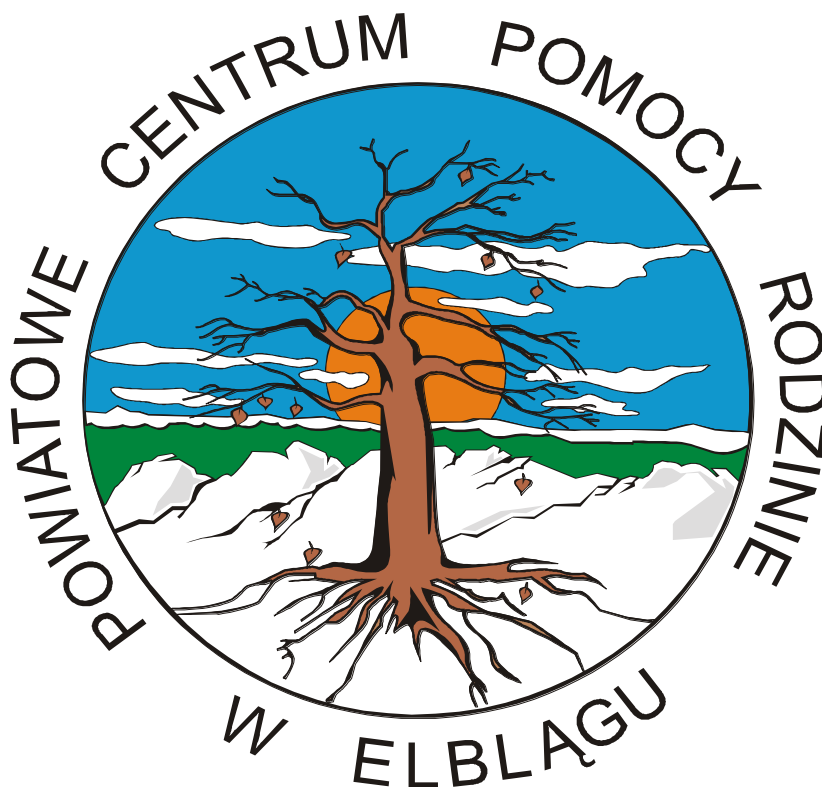

Załącznik

do Uchwały Nr/2015
Rady Powiatu w Elblągu
z dnia .. lutego 2015 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2015 – 2022

Wstęp	str. 3
1. Podstawy prawne i organizacyjne tworzenia strategii	str. 4

1.1	Etapy tworzenia Strategii	str. 4
1.2	Zgodność celów Strategii z innymi dokumentami strategicznymi	str. 5
1.3	Aspekty prawne	str. 6
2.	Charakterystyka Powiatu Elbląskiego	str. 8
3.	Struktura udzielonej pomocy finansowej przez terenowe ośrodki pomocy społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	str. 15
3.1	Struktura udzielonej pomocy pozafinansowej przez podmioty działające w zakresie pomocy społecznej	str. 42
3.2.	Środowiskowe aspekty zagrożeń występujących w Powiecie Elbląskim	str. 46
3.2.1	Bezrobocie	str. 46
3.2.2	Ubóstwo	str. 46
3.2.3	Wielopropblematowość	str. 47
3.2.4	Nieppełnosprawność	str. 47
3.2.5	Uzależnienia	str. 50
3.2.6	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	str. 50
3.2.7	Starzenie się społeczeństwa	str. 51
4.	Analiza SWOT	str. 53
5	Misja oraz cele strategiczne i operacyjne Strategii	str. 57
6.	Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii	str. 63
8.	Wskaźniki stopnia efektywności realizacji Strategii	str. 64

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi wyzwanie dla samorządu powiatowego, a szczególnie dla instytucji i organizacji pozarządowych, które będą wdrażały poszczególne jej cele. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej przed samorządem pojawiły się nowe zadania z zakresu polityki społecznej.

Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym dlatego konieczne jest strategiczne podejście do problematyki polityki społecznej. W latach poprzednich Powiat Elbląski z powodzeniem podejmował działania w sferze pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 - 2022 stanowi kontynuację opracowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu strategii, której cele w znacznej mierze zostały zrealizowane.

Zrealizowane zadania przyczyniły się do wzrostu roli pomocy społecznej w Powiecie Elbląskim.

Strategia umożliwiła rozwój infrastruktury socjalnej, dostosowanie placówek do wymaganych standardów, wpłynęła na zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Strategia była również punktem wyjścia do opracowania programu działania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.

Dzięki posiadaniu strategii Powiat Elbląski miał możliwość ubiegania się o fundusze rządowe i unijne, gdyż jednym z warunków było posiadanie tego dokumentu. A zatem opracowana w 2009 roku strategia otworzyła wiele możliwości finansowania, co wpłynęło na zrealizowanie projektów systemowych. Jednak zaznaczyć należy, że dokument ten nie był tworzony jedynie dla spełnienia formalnego wymogu, ale z uwagi na konieczność usystematyzowania, sprecyzowania spójnych celów i priorytetów, a także umiejętności budowania sekwencji działań, które będą formą wdrażania strategicznych celów.

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015 - 2022 stanowi jeden z najważniejszych dokumentów o charakterze strategicznym w zakresie polityki społecznej.

Problemy społeczne są nie tylko dostrzegane, ale i w sposób konsekwentny realizowane.

Opracowując cele strategiczne wzięto pod uwagę zarówno zasadnicze problemy występujące w Powiecie Elbląskim, jak i grupy osób wymagające szczególnego wsparcia.

Realizacja przyjętych celów wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców powiatu. Zmiany zachodzące w życiu społecznym, nowe zjawiska społeczne, złożoność problemów, powodują, że Strategia ma charakter dokumentu otwartego i poddawana będzie ewaluacji, w celu jej dostosowania do aktualnych i rzeczywistych potrzeb.

PODSTAWY PRAWNE I ORGANIZACYJNE TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1. Etapy tworzenia Strategii

Zasadniczym celem każdej strategii jest doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk występujących np. w gospodarce, w finansach, ekonomii czy też polityce i pomocy społecznej.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych” jest dokumentem, który będzie wpływał na mieszkańców naszego powiatu. Strategia odzwierciedla obecną sytuację społeczną w powiecie, jak również przedstawia działania instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2015 – 2022” zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian;
 - b) kierunków niezbędnych działań;
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych;
 - d) wskaźników realizacji działań.

Ze względu na dość długi okres obowiązywania Strategii oraz zmieniającą się sytuację społeczną w powiecie należy monitorować zachodzące zmiany, aby móc aktualizować jej zapisy. Powodzenie Strategii wymaga zapewnienia niezbędnego poziomu zgody społecznej na jej realizację. Dotyczy to wszystkich uczestników programu, a więc realizatorów, odbiorców, a także społeczności lokalnej.

Strategia składa się z trzech głównych części: diagnozy problemów społecznych Powiatu Elbląskiego, określenia zasobów środowiskowych i instytucjonalnych oraz określenia misji oraz celów strategicznych i operacyjnych.

Diagnoza sytuacji społecznej powiatu odnosi się do najistotniejszych kwestii i problemów społecznych występujących w powiecie, których aktualne i przyszłe oddziaływanie może mieć wpływ na jakość życia mieszkańców Powiatu Elbląskiego. Diagnoza stanowi połączenie opisu aktualnej sytuacji społeczno - demograficznej powiatu oraz prognozy zmian w obszarze objętym Strategią, poprzez wskazanie głównych trendów i problemów, które wyznaczają zakres i formy teraźniejszych i przyszłych oddziaływań. Ta część zawiera również zasoby środowiskowe i instytucjonalne w sferze pomocy społecznej oraz przedstawia analizę SWOT.

Część druga zawiera określenie celu głównego oraz priorytetów i działań strategicznych w sferze polityki społecznej dla Powiatu Elbląskiego wraz ze wskazaniem działań operacyjnych w ramach każdego z celów strategicznych.

Część trzecia obejmuje informacje na temat zasad wdrażania i monitorowania działań strategicznych określonych w Strategii na lata 2015 - 2022, wskaźników stopnia efektywności realizacji Strategii.

Przy opracowywaniu Strategii kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju tj. zasadą zapewniającą osiągnięcie zbliżonych postępów w realizacji poszczególnych celów dla zapewniania spójności podejmowanych działań.

W ramach przygotowania Strategii, która spełniłaby oczekiwania społeczne, a jednocześnie byłaby możliwa do zrealizowania w oparciu o istniejący potencjał, potrzebne były rzetelne dane liczbowe i diagnoza obecnej sytuacji.

1.2. Zgodność celów Strategii z innymi dokumentami strategicznymi.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostały opracowane w spójności z następującymi dokumentami:

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski

- której głównym celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Program „Polityka Prorodzinna Państwa”

- którego głównym celem programu jest stworzenie systemu wspierania rodzin naturalnych i zastępczych oraz poszanowania ich praw. Ważnym aspektem programu jest pomoc rodzinom dysfunkcyjnym oraz tym, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej, umożliwiającej wyrównanie szans rozwojowych młodego pokolenia i zapobiegania marginalizacji rodzin ubogich.

Strategia Rozwoju Powiatu Elbląskiego

- która stanowi plan rozwoju powiatu, a poprzez wyznaczone priorytety i cele strategiczne, przyczynia się do rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu życia mieszkańców i ograniczenia problemów społecznych na terenie powiatu.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

- którego głównym celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. Realizowany jest on poprzez cele strategiczne oparte na diagnozowaniu środowiska osób niepełnosprawnych, tworzeniu infrastruktury socjalnej, wspieraniu osób niepełnosprawnych poprzez różnorodne formy pomocy oraz podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych oraz instytucji i placówek działających na ich rzecz. Program stanowi uzupełnienie i poszerzenie działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz wspiera realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej

- który został opracowany dla usystematyzowania działań związanych z zapewnieniem pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki ze strony ich rodziców biologicznych. Realizując założenia programu należy mieć na względzie dobro dziecka i poszanowanie jego praw do opieki i wychowania w rodzinie, a w razie konieczności do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, powrotu do rodziny lub umożliwienie adopcji, stabilnego środowiska wychowawczego i pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

- którego głównym celem jest ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej oraz pomocy instytucjonalnej. Program zawiera rozwiązania, które mają zapobiec sytuacji nierówności i wykluczeniu ze społeczeństwa osób z zaburzeniami psychicznymi oraz budować partnerstwo.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w rodzinie

- którego celem strategicznym jest przeciwdziałanie przemocy i zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zaś celami szczegółowymi: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez edukację społeczną w zakresie przyczyn, mechanizmów i skutków przemocy, promocja postaw społecznych oraz

działań wolnych od przemocy, zwiększenie dostępności i skuteczności działań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

1.3. Aspekty prawne.

Konieczność przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przez samorząd terytorialny regulują przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o **o pomocy społecznej**.

Zgodnie z art. 19 do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W myśl zapisu art. 16 b ustawy strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej,
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Zgodnie z zapisem art. 112 ust. 9 ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu koordynuje realizację Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Ustawa o samorządzie powiatowym wyraźnie określa zadania publiczne o charakterze ponad gminnym obejmując swoim zakresem zadania ze sfery polityki społecznej: pomoc społeczną, politykę prorodzinną, wspieranie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizację lokalnego rynku pracy, współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym jako kolejne uwarunkowanie prawne Strategii, jest aktem prawnym napisanym specjalnie z myślą o osobach wykluczonych społecznie - odnosi się bezpośrednio do tej grupy i zawiera prawną definicję wykluczenia.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych reguluje status prawny, ich prawa i uprawnienia, wskazuje zespół działań zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie reguluje działania mające na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która reguluje zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU ELBLĄSKIEGO

Powiat elbląski usytuowany jest w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i graniczy z sześcioma powiatami: braniewskim, lidzbarskim, ostródzkim, iławskim, malborskim i nowodworskim. W części północno-zachodniej umowna granica powiatu przebiega przez Zalew Wiślany.

Geograficznie powiat elbląski obejmuje: część Zalewu Wiślanego, Żuław Wiślanych, Wysoczyzny Elbląskiej, Równiny Warmińskiej i Pojezierza Iławskiego.

Mapa administracyjna województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Powiat elbląski podzielony jest na dziewięć jednostek administracyjnych, w tym trzy o charakterze miejsko – gminnym: Młynary, Pasłęk, Tolkmicko i sześć o charakterze wiejskim: Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Milejewo i Rychliki.

W powiecie występuje 164 sołectw i 258 miejscowości wiejskich.

Powierzchnia powiatu elbląskiego wynosi 141.558 ha (1.416 km²).

Liczba mieszkańców powiatu elbląskiego, na koniec 2013 roku, wynosiła 58.260 osób, co stanowi około 4% ludności województwa warmińsko - mazurskiego.

Mapa powiatu elbląskiego.

Tabela nr 1.

Liczba ludności powiatu elbląskiego z podziałem na płeć - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Jednostka terytorialna:	Powiat elbląski	
Lata:		2013
Kategoria:	Ludność	
Zakres danych:	Ogółem	
	J. m.	2013
STAN LUDNOŚCI		
Ludność wg miejsca zameldowania i płci		
ogółem		
stałe miejsce zameldowania		
ogółem	osoba	58 260
mężczyźni	osoba	29 093
kobiety	osoba	29 167
w miastach		
stałe miejsce zameldowania		
ogółem	osoba	17 091
mężczyźni	osoba	8 219
kobiety	osoba	8 872
na wsi		
stałe miejsce zameldowania		
ogółem	osoba	41 169
mężczyźni	osoba	20 874
kobiety	osoba	20 295

Źródło: opracowania Głównego Urzędu Statystycznego

Średnia gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 41 osób na 1 km², w tym na terenie gmin miejsko – wiejskich 49 osób na 1 km², na terenie gmin wiejskich 35 osób na 1 km² i jest niższa od średniej w województwie warmińsko – mazurskim, która wynosi 60 osób na 1 km².

Wskaźnik feminizacji w powiecie elbląskim w ostatnich latach utrzymuje się na względnie stałym poziomie i wynosi średnio 101 kobiet na 100 mężczyzn.

W 2013 roku przyrost naturalny w powiecie elbląskim kształtował się na poziomie 1 ‰.

Ze struktury ludności powiatu wg wieku ekonomicznego wynika, że w wieku przedprodukcyjnym jest 11.953 osób, tj. 20,5% mieszkańców, wiek produkcyjny osiągnęło 37.739 osób tj. 64,8% ogółu ludności powiatu, natomiast w wieku poprodukcyjnym znajduje się 8.568 osób tj. 14,7%.

W statystyce dotyczącej ludności powiatu występuje spadkowa tendencja w kształtowaniu się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co potwierdza od lat występujące zjawisko niżu demograficznego, niekorzystne w kwestii zastępowalności pokoleń w systemie emerytalnym.

Do najważniejszych cech demograficznych mających wpływ na rozwój społeczno - gospodarczy powiatu elbląskiego należy:

- 1) występowanie znacznej przewagi ludności wiejskiej, w ogólnym stanie ludności powiatu;
- 2) utrzymywanie się niskiego wskaźnika gęstości zaludnienia;
- 3) zmieniająca się struktura wieku ekonomicznego ludności z zaznaczającym się spadkiem ludności w wieku produkcyjnym i występowanie wzrostu procentowego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym;
- 4) utrzymywanie się względnej równowagi płci;
- 5) utrzymywanie się poziomu przyrostu naturalnego z zarysowującą się jego tendencja spadkową

Dochód na 1 mieszkańca powiatu wynosił 1024,06 zł., natomiast wydatki w tym samym okresie kształtowały się na poziomie 1069,08 zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 3.030,43 zł.

Tabela nr 2.

Wysokość przeciętnego wynagrodzenia w powiecie elbląskim – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Jednostka terytorialna:	Powiat elbląski	
Lata:	2013	
Kategoria:	Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	
Zakres danych:	Ogółem	
	J. m.	2013
WYNAGRODZENIA		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto		
ogółem	zł	3 030,43
przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej	%	78,2

Źródło: opracowania Głównego Urzędu Statystycznego

Bezrobocie - jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia, na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce, jak i w naszym powiecie, jednym z głównych problemów społecznych.

Pojawiło się w chwili wprowadzenie zasad gospodarki rynkowej i spowodowało załamanie się rynku pracy.

Jako główne przyczyny narastania bezrobocia należy wymienić:

- 1) recesję gospodarczą, spadek produkcji przemysłowej oraz popytu na siłę roboczą;
- 2) procesy restrukturyzacyjne w gospodarce i zatrudnieniu;
- 3) fiskalizm, wysokie czynsze, bariera popytu, zmienność warunków działania, będące przyczyną regresu w sektorze prywatnym;
- 4) pasywność postaw i zachowań wielu podmiotów i ludzi, brak przygotowania merytorycznego i psychologicznego do działania w warunkach gospodarki rynkowej, konkurencji i ryzyka;
- 5) wchodzenie na rynek pracy licznych roczników wyżu demograficznego;
- 6) ograniczenia w interwencyjnych działaniach państwa na rzecz rynku pracy, spowodowane trudnościami budżetowymi;
- 7) niedostosowanie struktury kształcenia zawodowego kadr do potrzeb reformowanej gospodarki.

Skutki bezrobocia dotyczą bezpośrednio rodziny, jako podstawowej komórki społecznej oraz jednostki, jako jej części składowej. Brak pracy jest okresem szczególnie trudnym dla wielu gospodarstw domowych. Wpływa na pogorszenie ich sytuacji finansowej i psychofizycznej oraz na wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Złe warunki materialne są jednym z czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilności i bezpieczeństwa socjalnego. Niskiej kondycji psychosomatycznej towarzyszy w szczególności wzrost zapadalności na niektóre choroby społeczne – nerwice, choroby serca, choroby psychiczne, gruźlicę płuc, tradycyjnie już uznaną za chorobę będącą wynikiem biedy i niedożywienia. Bezrobotni zauważają u siebie pogorszenie samopoczucia. Prawie wszyscy odczuwają niepokój, lęk, przygnębienie, rozdrażnienie. Taka sytuacja wpływa destrukcyjnie na rodzinę i pełnienie jej podstawowych funkcji, na realizację określonych zamierzeń, zadań i planów życiowych. Powoduje jej szybką degradację, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa.

Dla podopiecznych pomocy społecznej dotkniętych bezrobociem dużym problemem jest regulowanie czynszów mieszkaniowych.

Jako pierwsze czynione są oszczędności na opłatach za mieszkanie, energię elektryczną, gaz. Naraża to dodatkowo rodzinę na lęk przed eksmisją, odłączeniem prądu, gazu. W dalszej kolejności oszczędzają na żywności, odzieży, zdrowiu i kształceniu dzieci. Pociąga to za sobą skutki w postaci: zaniku aspiracji edukacyjnych młodego pokolenia, ograniczenia możliwości ich dalszego kształcenia, hamowania rozwoju zdolności i zainteresowań. Dzieci i młodzież stopniowo izolują się od środowiska swoich rówieśników, co wpływa negatywnie na ich rozwój intelektualny i społeczny. Czują się odrzucone i popadają w konflikt z koleżankami, kolegami, a niekiedy i z prawem.

Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W

opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno - ekonomicznej czy życiowego nieudacznictwa. Powoduje to zachwianie systemu wartości takich jak: wykształcenie, uczucia, praca, solidarność.

Bezrobocie jest często czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne, do których należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, przestępczość.

Dominującą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią długotrwale bezrobotni i bez prawa do zasiłku. Długotrwale bezrobocie zmniejsza szansę na znalezienie pracy, a tym samym powoduje degradację materialną i społeczną jednostek dotkniętych tym problemem oraz ich rodzin, co z kolei często prowadzi do wykluczenia społecznego.

Szczególnie dotkliwie jest bezrobocie w przypadku osób powyżej 45 roku życia. Brak pracy odbiera tym ludziom szansę na godne życie. Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby bezrobotne powyżej 45 roku życia mają za sobą długoletni staż. Dla pracodawców są jednak zbyt zaawansowani wiekowo, by ich zatrudnić, a za młodzi, aby otrzymać świadczenie przedemerytalne lub emeryturę.

Równie niepokojącym zjawiskiem jest bezrobocie wśród ludzi młodych do 24 roku życia. Podjęcie pracy tuż po zakończeniu edukacji sprzyja wykształceniu w młodych ludziach zdolności adaptacyjnych. Brak takich możliwości wzmacnia poczucie bezsilności i spycha w bierność młode pokolenie, które nie dąży do kontynuacji edukacji i zwiększenia swej atrakcyjności na rynku pracy.

W powiecie elbląskim od lat utrzymuje się wysoki poziom bezrobocia wśród osób posiadających niskie kwalifikacje zawodowe – wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i poniżej.

Przyczyny tego zjawiska są następujące:

- 1) zaniedbanie edukacyjne i zawodowe pewnych grup społecznych i często brak możliwości podjęcia dalszej nauki;
- 2) niskie aspiracje edukacyjne i zawodowe pewnych środowisk społecznych;
- 3) łatwa wymienialność tej grupy pracowników – są zwalniani w pierwszej kolejności, równocześnie brak jest zainteresowania pracodawców podnoszeniem kwalifikacji tych pracowników.

Ograniczenie skali bezrobocia i jego skutków wymaga wspólnych działań wielu podmiotów: państwa, służb zatrudnienia, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, placówek oświatowo – wychowawczych i innych, a przede wszystkim samych zainteresowanych.

W Powiecie Elbląskim liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosiła **6.116**, w tym **2.875** mężczyzn i **3.241** kobiet.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Elbląskim według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła - **28,9%**.

Ten sam wskaźnik dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego wynosił 11,7%.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił ogółem 6,2 %, w tym w odniesieniu do:

✚ mężczyzn 14,1%

✚ kobiety 18,7%.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku

produkcyjnym wg wykształcenia wynosiła ogółem 16,2 %, w tym:

- ✚ osób z wyższym wykształceniem 1%
- ✚ osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym 1,7 %
- ✚ osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym 5,1 %.

Tabela nr 3.

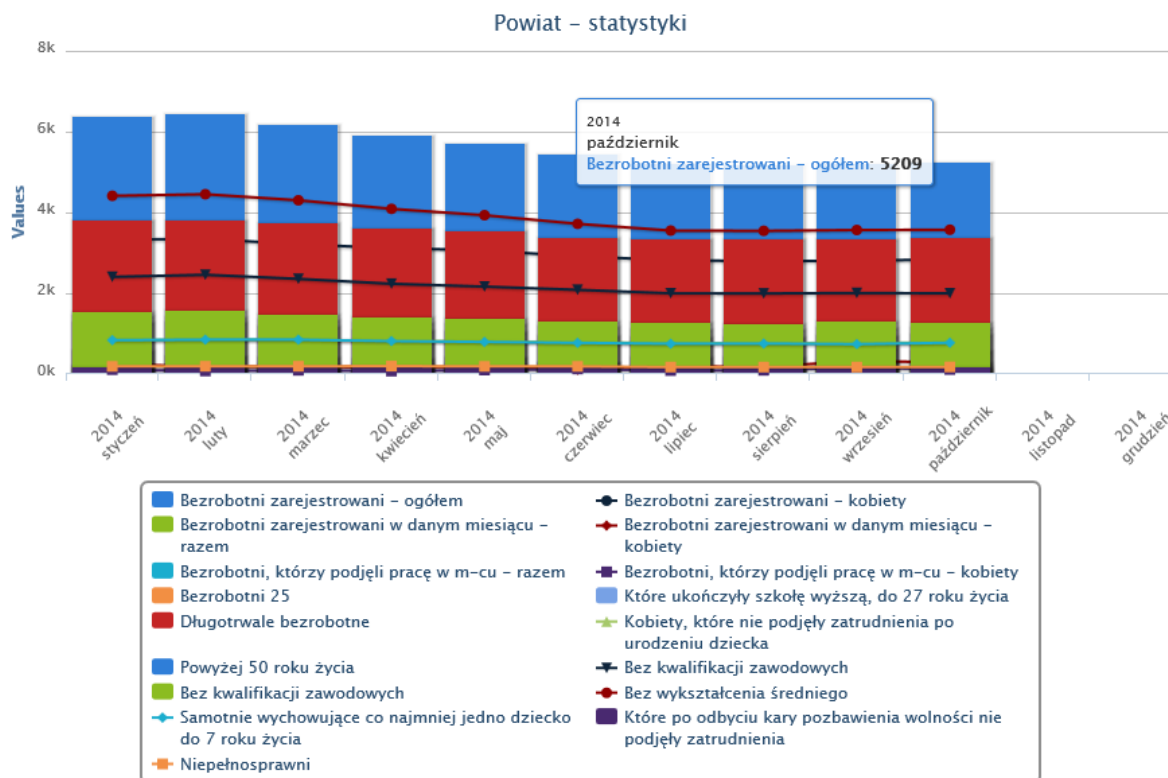
Liczba osób bezrobotnych, rekrutujących się z poszczególnych gmin powiatu elbląskiego, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Elblągu – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	GMINA	Liczba bezrobotnych - ogółem	w tym:	
			mężczyźni	kobiety
1.	Młynary	410	195	215
2.	Pasłęk	2.234	1.032	1.202
3.	Tolkmicko	581	289	292
4.	Elbląg	717	352	365
5.	Godkowo	425	179	246
6.	Gronowo Elbląskie	477	226	251
7.	Markusy	432	201	231
8.	Milejewo	310	153	157
9.	Rychliki	530	248	282
	OGÓLEM	6.116	2.875	3.241

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych rok 2013 udostępnionych przez PUP w Elblągu.

Wykres nr 1.

Liczba osób zarejestrowanych w PUP w Elblągu w poszczególnych miesiącach 2014 roku.

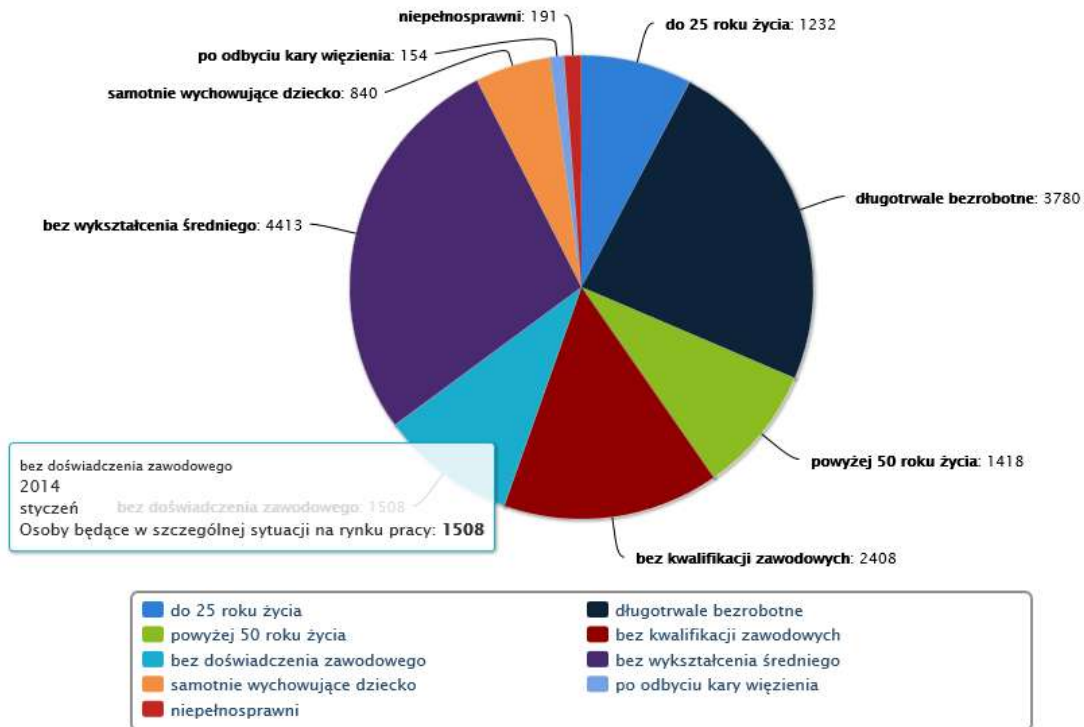

PUP Elblao

Wykres nr 2.

Charakterystyka i liczba osób zarejestrowanych w PUP w Elblągu.

Powiat – statystyki 1

PUP Elbląg

**STRUKTURA UDZIELONEJ POMOCY FINANSOWEJ PRZEZ
TERENOWE OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE**

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Celem pomocy społecznej jest w szczególności przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, prowadzenie pracy socjalnej, prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej, analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych oraz rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Na terenie Powiatu Elbląskiego zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: 3 Miejsko – Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, 6 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, a w strukturze powiatowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Przy współpracy z terenowymi ośrodkami pomocy społecznej uzyskano istotne dane dotyczące podstawowych przyczyn udzielania pomocy rodzinom zamieszkującym na terenie naszego powiatu.

Poniższa tabela przedstawia strukturę dominujących przyczyn udzielania rodzinom pomocy przez OPS według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 4.

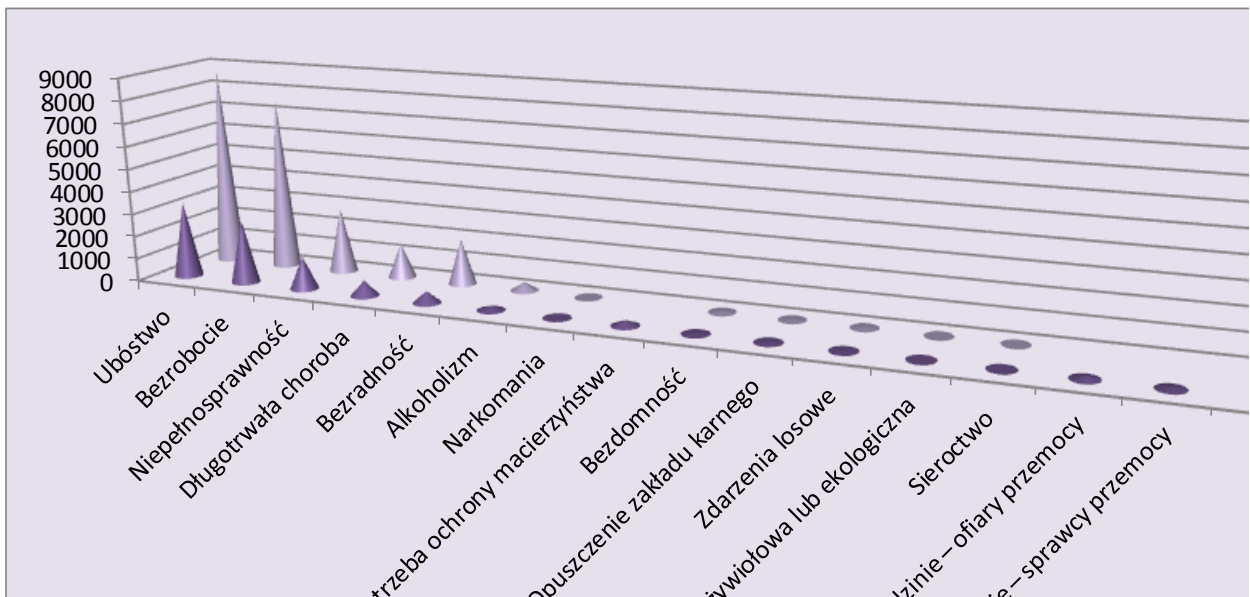
Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez terenowe ośrodki pomocy społecznej, w skali powiatu elbląskiego – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	PRZYCZYNA UDZIELONEJ POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	3.316	8.727
2.	Bezrobocie	2.754	7.592
3.	Niepełnosprawność	1.431	2.835
4.	Bezradność	514	1.999
5.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	230	-
6.	Długotrwała choroba	667	1.524
7.	Alkoholizm	191	366
8.	Bezdomność	62	78
9.	Zdarzenia losowe	25	59
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	46	59
11.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
12.	Narkomania	3	4
13.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	144	-
14.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	86	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 3.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Wiodącymi przyczynami udzielania pomocy przez terenowe ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Elbląskiego jest ubóstwo i bezrobocie. Następnie pojawia się pomoc osobom niepełnosprawnym, przejawiającymi bezradność oraz dotkniętym długotrwałą chorobą.

W roku 2013 największą grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby ubogie oraz bezrobotne - 54% ogółu. Dane z roku 2013 wskazują na identyczne powody udzielania pomocy rodzinom zamieszkującym na terenie Powiatu Elbląskiego jak w latach ubiegłych.

Tabela nr 5.

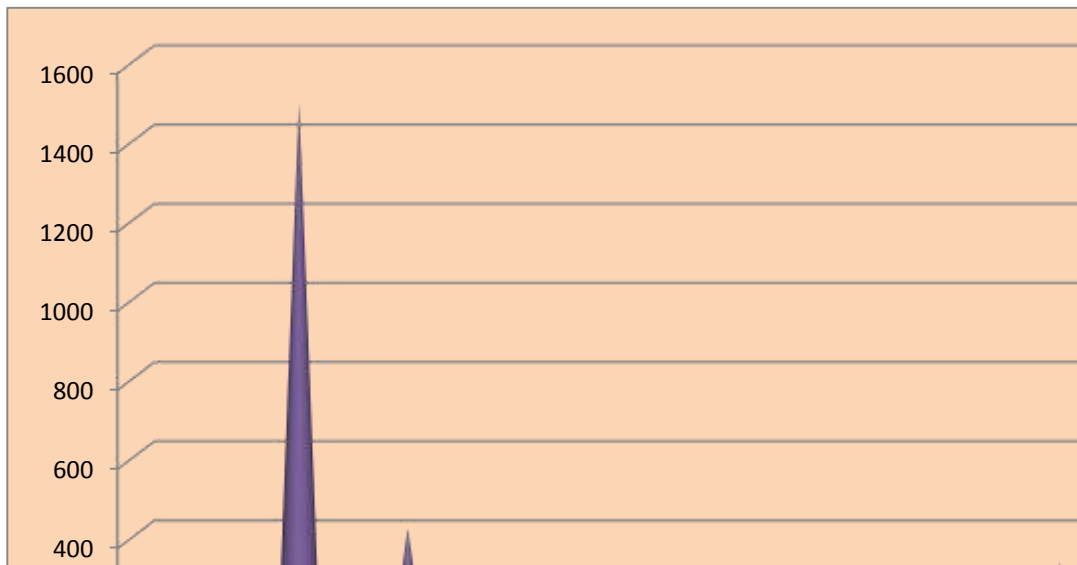
Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez terenowe ośrodki pomocy społecznej z powodu ubóstwa - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	GMINA	LICZBA RODZIN	
		LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Młynary	210	525
2.	Pasiek	1.495	3.526
3.	Tolkmicko	417	977
4.	Elbląg	207	534
5.	Godkowo	210	610
6.	Gronowo Elbląskie	291	1.036
7.	Markusy	139	459
8.	Milejewo	17	34
9.	Rychliki	330	1.026
	OGÓLEM	3.316	8.727

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 4.

Liczba rodzin objęta świadczeniami udzielanymi z powodu ubóstwa - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Wykres nr 5.

Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami udzielanymi z powodu ubóstwa - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

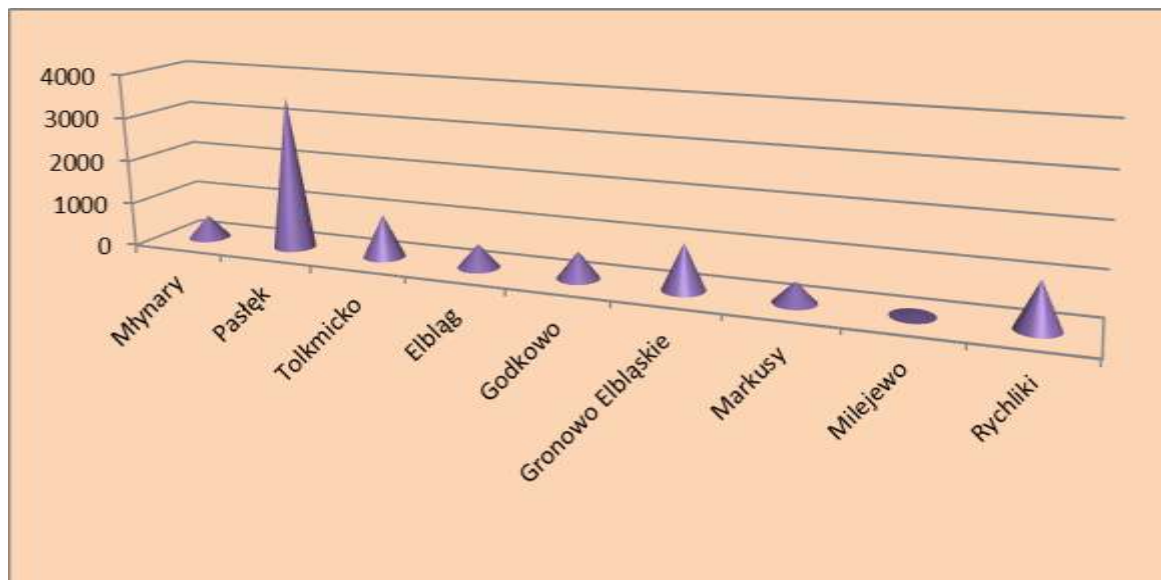

Tabela nr 6.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez terenowe ośrodki pomocy społecznej z powodu bezrobocia – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	GMINA	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Młynary		209	556
2.	Pasłęk		958	2359
3.	Tolkmicko		429	1050
4.	Elbląg		258	736
5.	Godkowo		199	624
6.	Gronowo Elbląskie		144	428
7.	Markusy		219	689
8.	Milejewo		101	332
9.	Rychliki		237	818
	OGÓLEM		2754	7592

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 6.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi z powodu bezrobocia - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

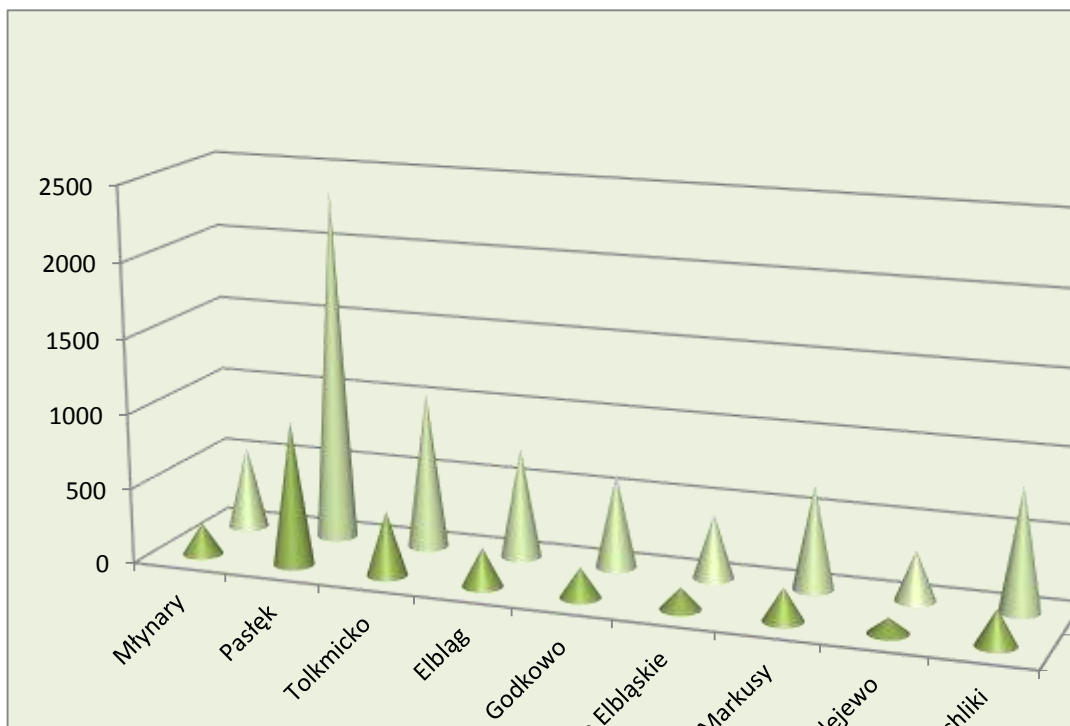

Tabela nr 7.

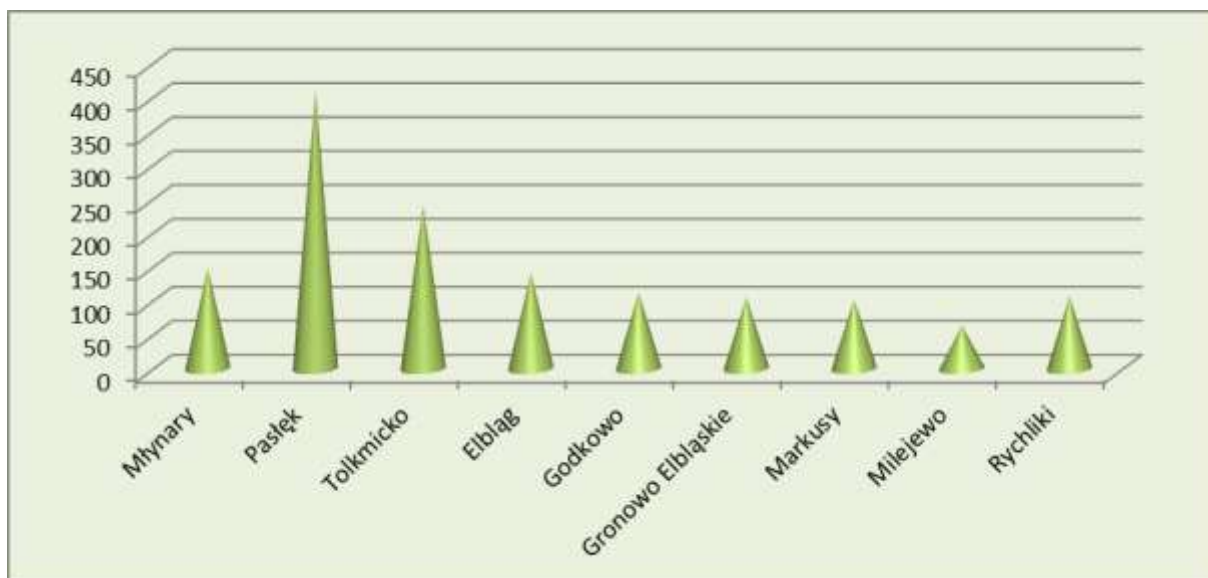
Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez terenowe ośrodki pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	GMINA	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Młynary	148	364
2.	Pasłęk	411	650
3.	Tolkmicko	241	399
4.	Elbląg	141	273
5.	Godkowo	112	292
6.	Gronowo Elbląskie	105	188
7.	Markusy	102	258
8.	Milejewo	64	141
9.	Rychliki	106	270
	OGÓLEM		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

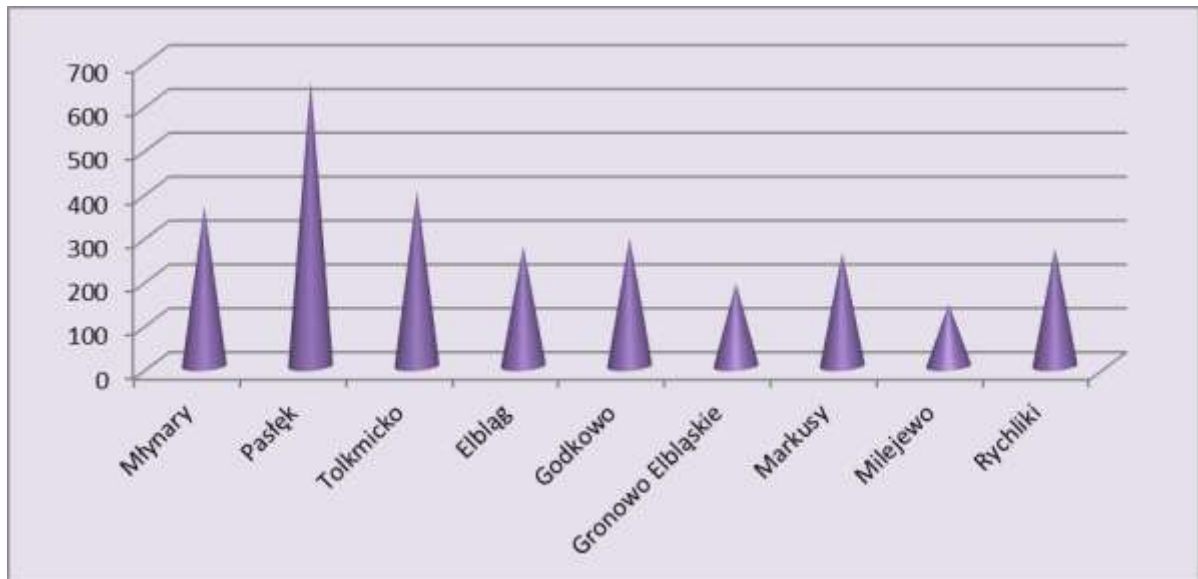
Wykres nr 7.

Liczba rodzin objęta świadczeniami udzielanymi z powodu niepełnosprawności - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Wykres nr 8.

Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami udzielanymi z powodu niepełnosprawności - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Poniższe tabele i wykresy prezentują dane dotyczące liczby rodzin, które korzystały z pomocy świadczonej przez poszczególne terenowe ośrodki pomocy społecznej, funkcjonujące na terenie Powiatu Elbląskiego.

Tabela nr 8.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarach – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	210	525
2.	Bezrobocie	209	556
3.	Niepełnosprawność	148	364
4.	Długotrwała choroba	188	478
5.	Bezradność	76	288
6.	Alkoholizm	29	55
7.	Narkomania	0	0
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	
9.	Bezdomność	1	1
10.	Opuszczenie zakładu karnego	4	4
11.	Zdarzenia losowe	5	15
12.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	0	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 9.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Młynarach - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

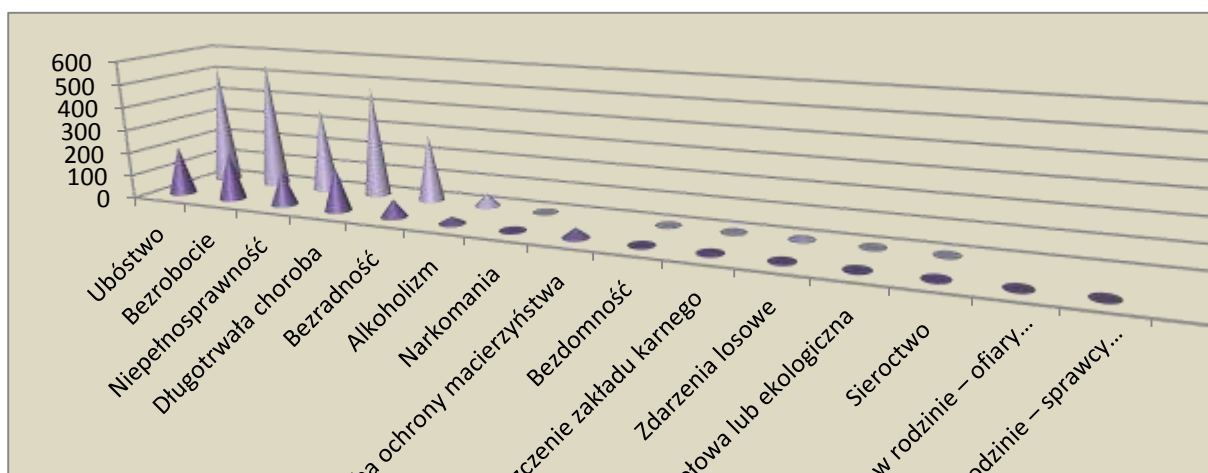

Tabela nr 9.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	1.495	3.526
2.	Bezrobocie	958	2.359
3.	Niepełnosprawność	411	650
4.	Długotrwała choroba	48	120
5.	Bezradność	281	1.155
6.	Alkoholizm	83	161
7.	Narkomania	1	1
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	
9.	Bezdomność	25	25
10.	Opuszczenie zakładu karnego	20	31
11.	Zdarzenia losowe	1	2
12.	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	53	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	43	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 10.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Pasłęku - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

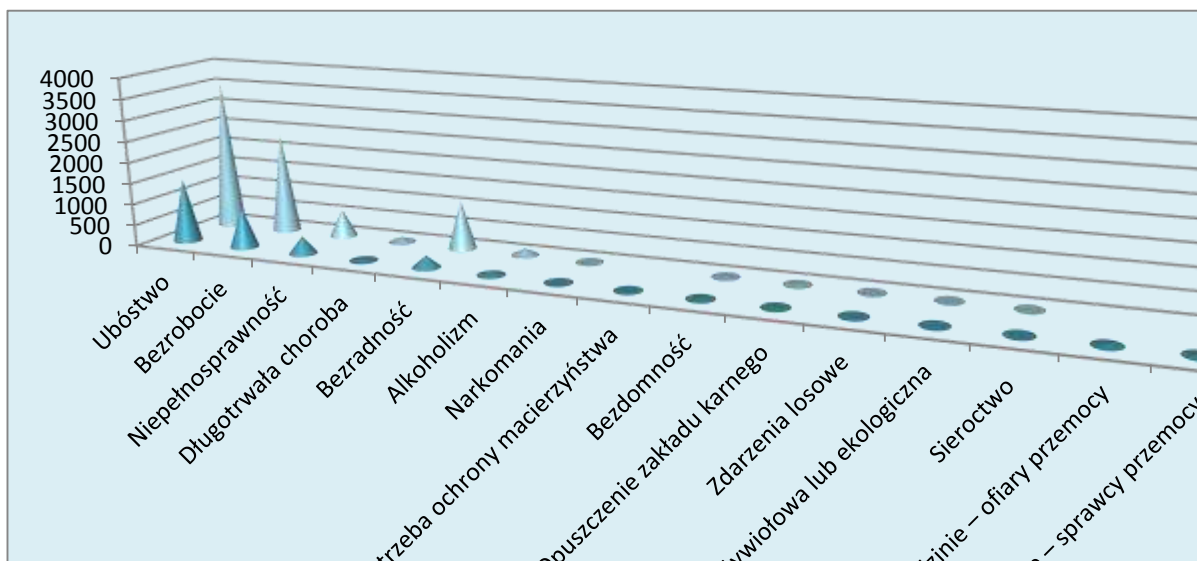

Tabela nr 10.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tolkmicku – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	417	977
2.	Bezrobocie	429	1050
3.	Niepełnosprawność	241	399
4.	Długotrwała choroba	62	107
5.	Bezradność	41	138
6.	Alkoholizm	31	36
7.	Narkomania	1	2
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	
9.	Bezdomność	23	35
10.	Opuszczenie zakładu karnego	8	8
11.	Zdarzenia losowe	8	21
12.	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	20	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	20	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 11.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Tolkmicku - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

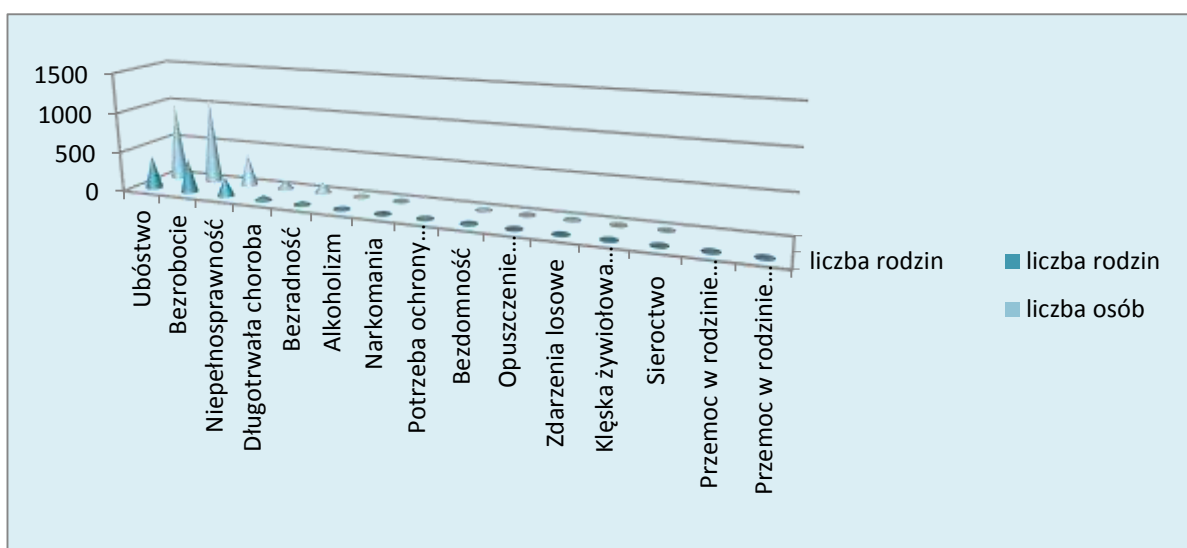

Tabela nr 11.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	207	534
2.	Bezrobocie	259	736
3.	Niepełnosprawność	141	273
4.	Długotrwała choroba	96	181
5.	Bezradność	32	102
6.	Alkoholizm	12	25
7.	Narkomania	0	0
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	46	0
9.	Bezdomność	5	5
10.	Opuszczenie zakładu karnego	6	6
11.	Zdarzenia losowe	3	6
12.	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	10	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	10	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 12.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Elblągu - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

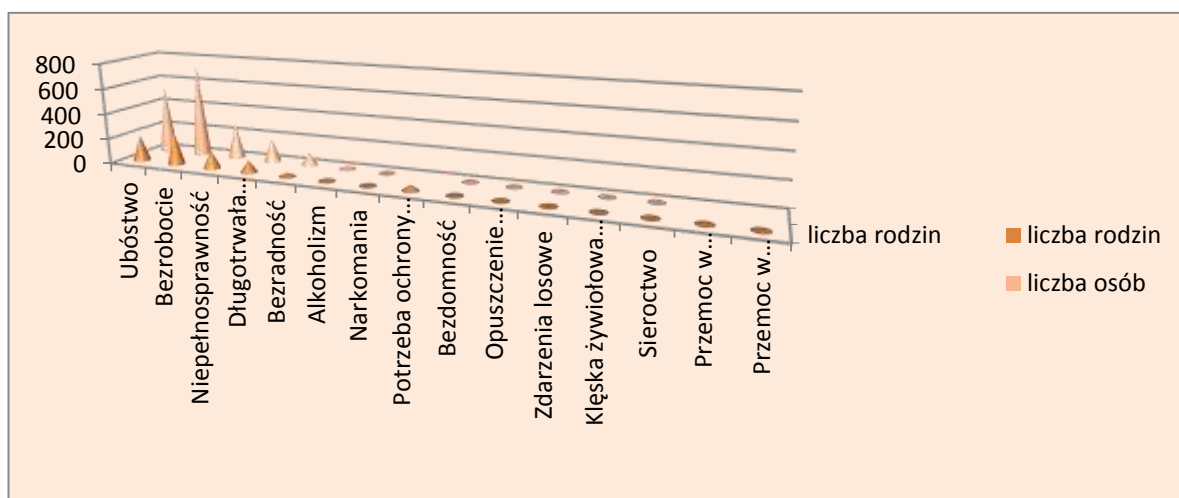

Tabela nr 12.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Godkowie – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	210	610
2.	Bezrobocie	199	624
3.	Niepełnosprawność	112	292
4.	Długotrwała choroba	7	17
5.	Bezradność	13	45
6.	Alkoholizm	7	9
7.	Narkomania	0	0
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	
9.	Bezdomność	1	1
10.	Opuszczenie zakładu karnego	0	0
11.	Zdarzenia losowe	0	0
12.	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	0	
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 13.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Godkowie - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

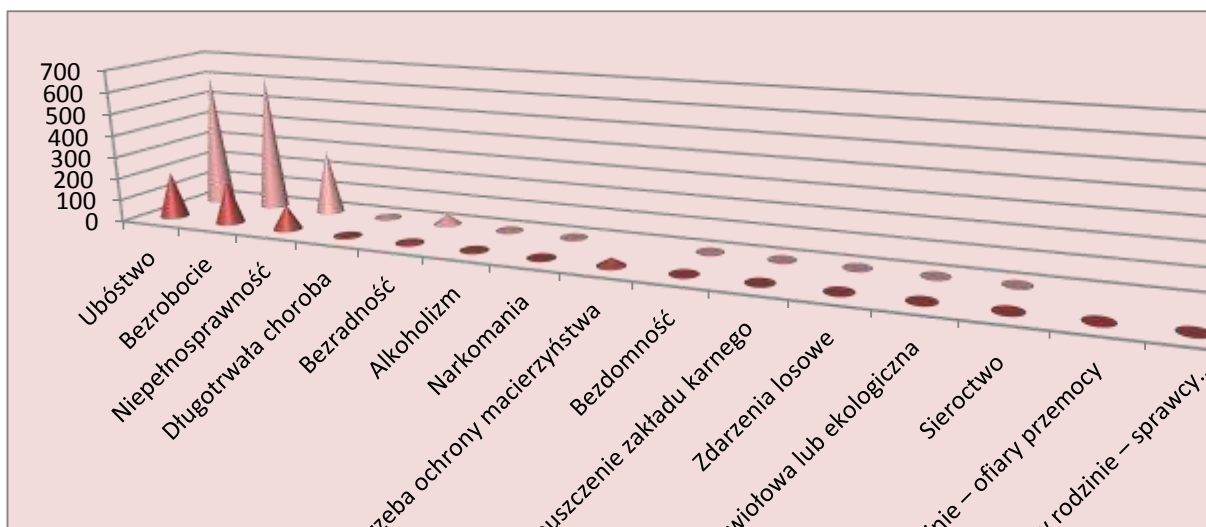

Tabela nr 13.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	291	1036
2.	Bezrobocie	144	428
3.	Niepełnosprawność	105	188
4.	Długotrwała choroba	114	223
5.	Bezradność	8	19
6.	Alkoholizm	13	47
7.	Narkomania	0	0
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	120	
9.	Bezdomność	4	4
10.	Opuszczenie zakładu karnego	20	4
11.	Zdarzenia losowe	0	0
12.	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	1	1
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	4	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	2	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 14.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Gronowie Elbląskim - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

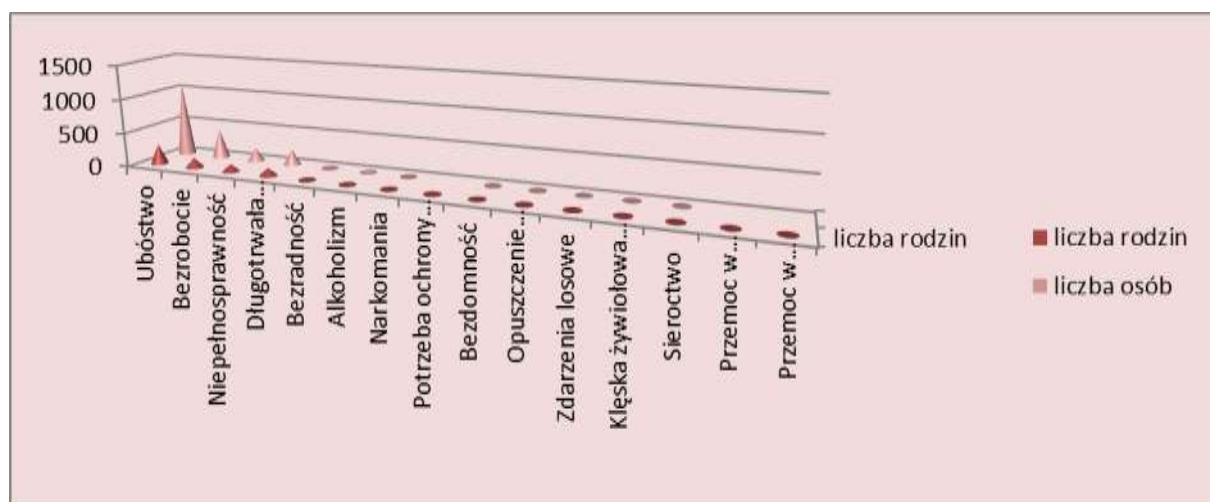

Tabela nr 14.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	139	459
2.	Bezrobocie	219	689
3.	Niepełnosprawność	102	258
4.	Długotrwała choroba	76	208
5.	Bezradność	17	59
6.	Alkoholizm	6	12
7.	Narkomania	1	1
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	44	
9.	Bezdomność	2	2
10.	Opuszczenie zakładu karnego	2	2
11.	Zdarzenia losowe	6	9
12.	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	27	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	13	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 15.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Markusach - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

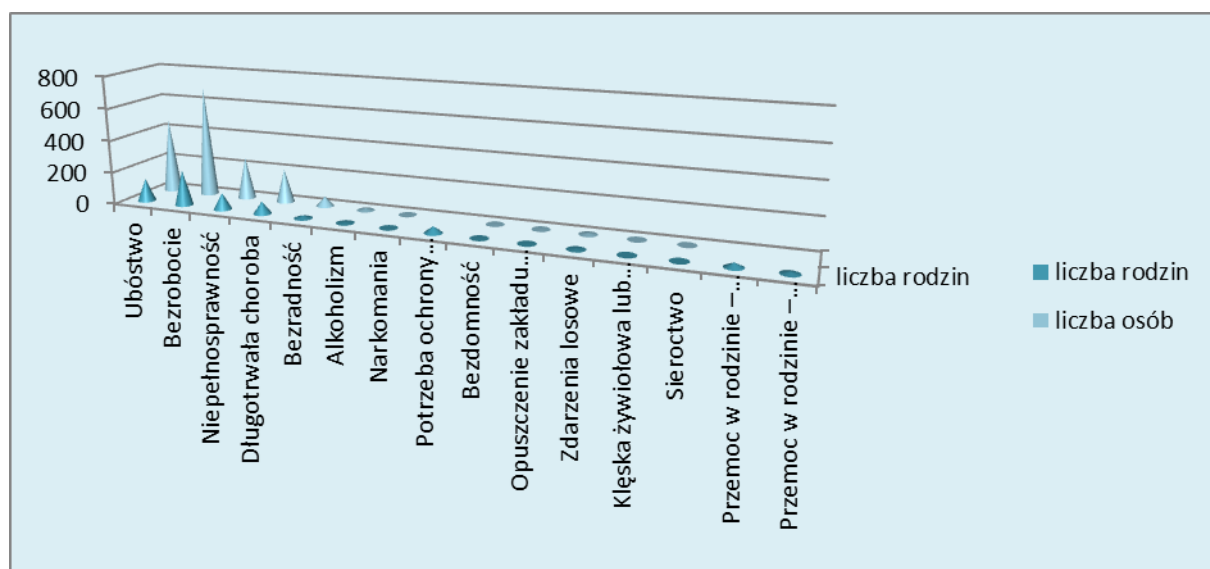

Tabela nr15.

Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Milejewie – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	17	34
2.	Bezrobocie	101	332
3.	Niepełnosprawność	64	141
4.	Długotrwała choroba	23	55
5.	Bezradność	28	127
6.	Alkoholizm	8	17
7.	Narkomania	0	0
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	0
9.	Bezdomność	3	3
10.	Opuszczenie zakładu karnego	3	3
11.	Zdarzenia losowe	0	0
12.	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	3	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	5	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 16.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Milejewie - według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

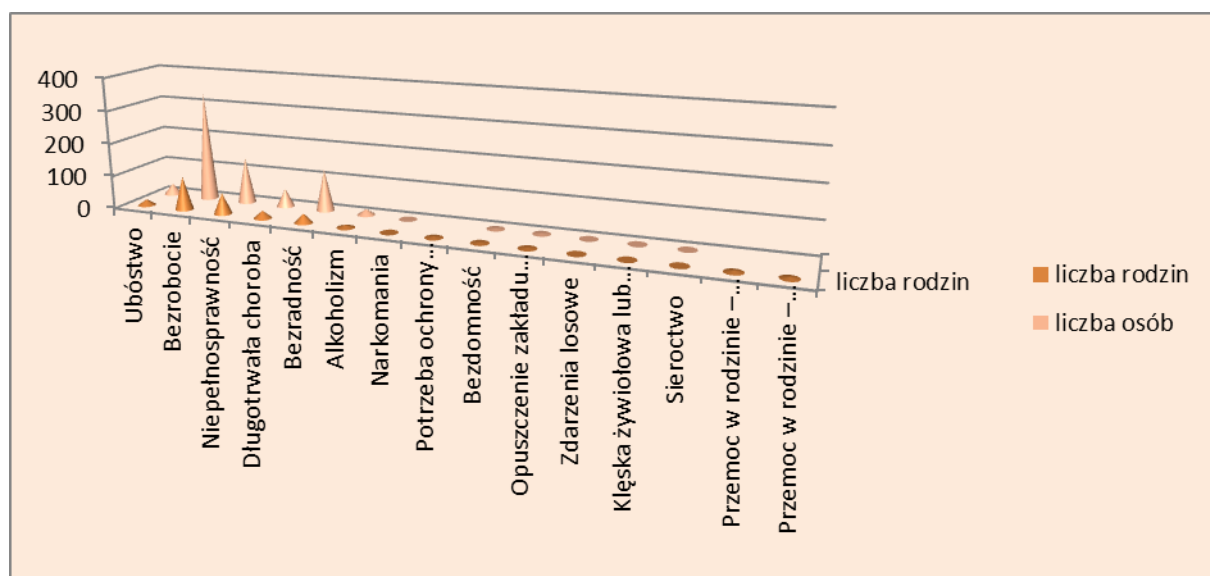

Tabela nr 16.

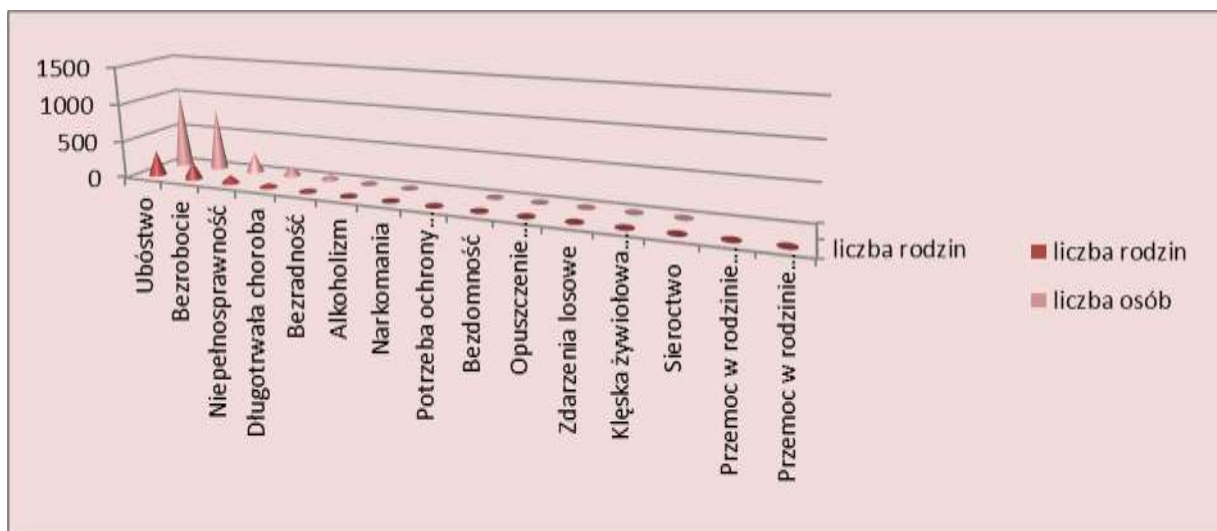
Liczba rodzin korzystających z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychlikach – według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

L.P.	POWODY UDZIELANIA POMOCY	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Ubóstwo	330	1026
2.	Bezrobocie	237	818
3.	Niepełnosprawność	106	270
4.	Długotrwała choroba	53	135
5.	Bezradność	18	66
6.	Alkoholizm	2	4
7.	Narkomania	0	0
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	
9.	Bezdomność	2	2
10.	Opuszczenie zakładu karnego	0	0
11.	Zdarzenia losowe	0	0
12.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
13.	Sieroctwo	0	0
14.	Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	0	0
15.	Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań za rok 2013 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Elbląskiego.

Wykres nr 17.

Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta świadczeniami udzielanymi przez tops w Rychlikach według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Wspieranie rodziny.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany jest we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Ustawa wprowadza możliwość przydzielenia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych asystenta rodziny, którego zadaniem jest podejmowanie działań mających na celu uniknięcie umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną.

System pieczy zastępczej.

Od roku 2012 nastąpiły istotne zmiany w zakresie pieczy zastępczej, co uregulowane zostało wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Aktualnie obowiązująca ustawa definiuje system pieczy zastępczej jako zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Na terenie Powiatu Elbląskiego, od stycznia 2012 roku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu realizuje również zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Pieczą zastępczą sprawowana jest w formie rodzinnej, tj. rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz w formie instytucjonalnej, tj. placówki opiekuńczo - wychowawcze.

W Powiecie Elbląskim w latach 2010 – 2014 w ogólnej liczbie rodzin zastępczych dominowały rodziny zastępcze spokrewnione.

W strukturze rodzin zastępczych, wśród rodzin spokrewnionych oraz niezawodowych (niespokrewnionych) dominują rodziny sprawujące opiekę nad 1 dzieckiem. Natomiast cechą charakterystyczną rodzin zastępczych zawodowych jest sprawowanie opieki nad większą ilością dzieci pozbawionych możliwości przebywania pod opieką rodziny biologicznej.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych oraz liczba umieszczonych w tych rodzinach w latach 2010 - 2014 utrzymywała się na niezmiennym poziomie. W latach 2010 - 2011 zgodnie z ustawą o pomocy społecznej rodziny zastępcze dzieliły się na:

- 1) spokrewnione z dzieckiem,
- 2) niespokrewnione z dzieckiem,
- 3) zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, w tym:
 - a) wielodzietne,
 - b) specjalistyczne,
 - c) o charakterze pogotowia rodzinnego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od roku

2012 formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

W tabelach zamieszczonych poniżej przedstawione zostały liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Elbląskiego oraz dzieci w nich umieszczane w latach 2012 – 2014.

Tabela nr 17.

Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Elbląskiego w latach 2012 – 2014.

Rodzaj rodziny zastępczej	LATA		
	2012	2013	2014*
spokrewnione	58	56	58
niezawodowe	25	26	27
zawodowe, w tym:	4	4	4
pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
rodzinne domy dziecka	0	0	1
RAZEM:	87	86	90

Tabela nr 18.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Elbląskiego i w latach 2012 – 2014.

Ilość dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	LATA		
	2012	2013	2014*
spokrewnionych	75	72	65
niezawodowych	33	41	33
zawodowych, w tym:	19	27	18
pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
rodziny domy dziecka	0	0	9
RAZEM:	127	140	125

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu udziela rodzinom zastępczym, na ich pisemny wniosek, na podstawie wydanych decyzji administracyjnych wsparcia finansowego.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinom zastępczym przysługują świadczenia obowiązkowe, w formie comiesięcznego świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w nich dziecka oraz dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego.

Ponadto rodzinom zastępczym, w indywidualnych i uzasadnionych przypadkach, przysługują świadczenia fakultatywne, tzn.:

- 1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka ;
- 2) świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- 3) środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku

- wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w przypadku rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych;
- 4) świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w przypadku rodzin zawodowych.

Rodzinom zastępczym zawodowym wypłacane jest wynagrodzenie uzależnione od kwalifikacji i oceny.

Nowością, wprowadzoną wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest możliwość wspierania rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, na określonych zasadach przez rodziny pomocowe. W rodzinie pomocowej może być umieszczone dziecko w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniu lub pobytem w szpitalu oraz w wyniku nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej.

Kolejną nową formą wsparcia, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych, jest zatrudnianie na ich wniosek osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Na terenie Powiatu Elbląskiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego, które łącznie dysponują 44 miejscami dla dzieci, tj.:

- 1) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Orle Gniazdo” w Marwicy, 14-411 Rychliki dla 30 dzieci,
- 2) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Samodzielne Mieszkanie” ul. Kopernika 20B, 14-400 Pasłek dla 14 dzieci.

Wspólną obsługę ekonomiczno – administracyjną i organizacyjną ww. placówek prowadzi Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Marwicy.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczane są dzieci, które wymagają długoterminowych oddziaływań terapeutycznych w zakresie:

- 1) psychoterapii;
- 2) socjoterapii;
- 3) logopedii;
- 4) uzależnień;
- 5) rewalidacji;
- 6) przemocy.

Placówki funkcjonujące na terenie Powiatu Elbląskiego zapewniają konieczną pomoc terapeutyczną we własnym zakresie, bądź kierują dzieci do specjalistycznych ośrodków.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczanych w latach 2012-2014 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Elbląskiego.

Tabela nr 19.

Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych umieszczonych w latach 2012 – 2014.

Instytucjonalna piecza zastępcza	LATA		
	2012	2013	2014*
dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu elbląskiego, w tym	43	49	47
dzieci umieszczone z terenu innych powiatów	10	8	7
dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów	2	2	2
RAZEM:	55	59	56

Pomoc dla osób usamodzielnianych.

Od dnia 1 stycznia 2012 roku, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nastąpiło wiele zmian polegających na rozgraniczeniu usamodzielnianych wychowanków.

Do określonej kategorii osób usamodzielnianych, tj. które przed dniem 1 stycznia 2012 roku opuściły rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub pobierających pomoc przyznaną w trybie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, stosowane są przepisy dotychczasowe.

Drugą kategorią osób, do których stosuje się przepisy dotyczące usamodzielnienia uregulowane w ustawie o pomocy społecznej, jednakże w brzmieniu ustawy po 1 stycznia 2012 roku są to osoby, pełnoletnie opuszczające dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Natomiast przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stosuje się do osób pełnoletnich opuszczających rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo - wychowawczą po dniu 1 stycznia 2012 roku, a także osób pełnoletnich opuszczających regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Warunkiem uzyskania ww. pomocy jest zobowiązanie się wychowanek do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia.

Program usamodzielnienia określa sposób i formy:

- współdziałania i wspierania osoby usamodzielnianej w kontaktach z rodziną i środowiskiem,
- uzyskania wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami osoby usamodzielnianej,
- uzyskania kwalifikacji zawodowych,
- pomocy w ustaleniu uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego,

- osiedlenia się osoby usamodzielnianej w powiecie innym niż miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w placówce lub rodzinie zastępczej,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w szczególności poprzez:
 - ❖ umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym przez czas określony,
 - ❖ całkowite lub częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju,
 - ❖ ułatwienie uzyskania mieszkania socjalnego z zasobów gminy,
 - ❖ umożliwienie osobie usamodzielnianej uczącej się w gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej zamieszkania w bursie lub internacie do czasu ukończenia nauki,
 - ❖ całkowite lub częściowe pokrycie osobie usamodzielnianej studiującej w szkole wyższej wydatków związanych z zakwaterowaniem,
- podjęcia zatrudnienia,
- pomocy w uzyskaniu przysługujących świadczeń.

Tytułem wypłaty należnych świadczeń dla usamodzielnianych **wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych** wydatkowano kwotę **119.737,15 zł.**

w tym:

- tytułem pomocy pieniężnej na usamodzielnienie
6 wychowanków **39.047,85 zł.**
- tytułem pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki
17 wychowanków **73.218,80 zł.**
- tytułem pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej
3 wychowanków **7.470,50 zł.**

Tytułem wypłaty należnych świadczeń dla usamodzielnianych **wychowanków rodzin zastępczych** wydatkowano kwotę **180.150,19 zł.**

w tym:

- tytułem pomocy pieniężnej na usamodzielnienie
5 wychowanków **19.770,- zł.**
- tytułem pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki
31 wychowanków **155.030,19 zł.**
- tytułem pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej
3 wychowanków **5.350,- zł.**

Pomoc dla osób niepełnosprawnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu realizuje zadania w ramach rehabilitacji społecznej z środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w tym:

- ✚ dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej,
- ✚ dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- ✚ dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, związanych z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- ✚ dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- ✚ dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Przyznane środki w kwocie **2.336.955,- zł.** zostały przeznaczone na realizację zadań własnych powiatu, określonych w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2011 roku Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), tj.:

1) tytułem realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych przeznaczono kwotę 403.000,- zł.

w tym:

- środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej 0,- zł.
- refundacja kosztów wyposażenia stanowisk pracy osób niepełnosprawnych 403.000,- zł.
- wydatki na instrumenty rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2008 roku Nr 69, poz. 415 z późn. zm.) 0,- zł.

2) tytułem realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych przeznaczono kwotę 1.933.955,- zł.

w tym:

- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej 1.760.724,- zł.
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych 29.730,- zł.
- dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych 0,- zł.
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów 92.301,- zł.
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych 52.200,- zł.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia wykorzystanie środków finansowych tytułem realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

1. Środki finansowe na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej		402.999,98 zł.
w tym na:	środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej - art. 12a	0
	środki na refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej - art. 26e	402.999,98 zł
	wydatki na instrumenty rynku pracy, określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy(Dz.U. z 2008 roku Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) - art. 11	0
2. Środki finansowe na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej		1.883.043,48 zł.
w tym na:	dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej - art. 35 a ust. 1 pkt 8,	1.709.813,49 zł.
	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych - art. 35a ust.1 pkt 7a, w tym: a) dzieci i młodzież niepełnosprawna	29.730,- zł. 14.650,- zł.
	dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych - art. 35a ust. 1 pkt 7b, w tym:	0
	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów - art. 35a ust. 1 pkt 7c, w tym: a) dzieci i młodzież niepełnosprawna	91.300,15 zł. 45.641,- zł.
	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych - art. 35a ust.1 pkt 7d	52.199,84 zł.
3. Środki finansowe ogółem		2.286.043,46 zł.

I. PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”.

Realizacja programu „Aktywny samorząd” jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych.

Głównym celem, programu „Aktywny samorząd” realizowanego w Powiecie Elbląskim od 2012 roku, jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach programu „Aktywny Samorząd” osoby niepełnosprawne, mieszkańcy Powiatu Elbląskiego, mogły się ubiegać o dofinansowanie w ramach następujących obszarów:

Moduł I

likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową.

Obszar A

likwidacja bariery transportowej:

zadanie 1

pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu

zadanie 2

pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B

Obszar B

likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

zadanie 1

pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

zadanie 2

dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania

Obszar C

likwidacja barier w poruszaniu się:

zadanie 1

pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

zadanie 2

pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

zadanie 3

pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne

Zadanie 4

pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny

Obszar D

pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej

Moduł II

pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Moduł III

szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności.

W 2013 roku Powiat Elbląski wnioskował o przyznanie na realizację programu „Aktywny Samorząd” kwoty **494.160- zł.**, z której w ramach I transzy otrzymał kwotę **271.843,58 zł.**, w tym tytułem realizacji:

- Modułu I
likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową
kwotę **80.622,10 zł.**
z której według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wydatkowano
kwotę **44.293,08 zł.**
- Modułu II
pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym
kwotę **174.630,00 zł.**
z której według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wydatkowano
kwotę **77.615,00 zł.**
- obsługi, promocji i ewaluacji programu kwotę **16.591,38 zł.**
z której według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wydatkowano
kwotę **7.856,25 zł.**

W ramach Modułu I i Modułu II wydatkowano kwotę **121.908,08 zł. tj. 47,76%** środków przeznaczonych na dofinansowanie wniosków w poszczególnych obszarach.

Z uwagi na brak wniosków osób niepełnosprawnych Powiat Elbląski nie ubiegał się o otrzymanie II transzy środków finansowych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wniosków, które wpłynęły do Powiatu Elbląskiego, liczbę osób, które otrzymały dofinansowanie oraz wysokości dofinansowania.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków	Liczba osób, które skorzystały z dofinansowania	Kwota dofinansowania
1.	Pilotażowy program „AKTYWNY SAMORZĄD”	84	44	121 898,08
1)	MODUŁ I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	25	12	44 283,08
	w tym:			
a)	Obszar A 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	0	0	0
b)	Obszar A 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	2	1	1 350,00
c)	Obszar B 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	10	4	12 674,00
d)	Obszar B 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	3	0	0
e)	Obszar C 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	3	1	20 000,00
f)	Obszar C 2 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	3	3	5 650,00
g)	Obszar C 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	0	0	0
h)	Obszar C 4 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny	0	0	0
i)	Obszar D pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu)	4	3	4 609,08
2)	MODUŁ II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	59	32	77 615,00

II. „PROGRAM WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI II”.

„Program wyrównywania różnic między regionami II” jest programem finansowanym ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Jego celem strategicznym jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Celami operacyjnymi programu jest:

- 1) poprawa wyposażenia obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny;

- 2) zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych urzędów, placówek edukacyjnych i zakładów opieki zdrowotnej;
- 3) zatrudnienie osób niepełnosprawnych w nowotworzonych spółdzielniach socjalnych osób prawnych;
- 4) zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia dla projektów gmin i powiatów oraz organizacji pozarządowych dotyczących aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych;
- 5) zmniejszenie barier transportowych, które napotykają osoby niepełnosprawne;
- 6) poprawa dostępności warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych;
- 7) zwiększenie aktywności samorządów powiatowych w działaniach dotyczących aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W ramach II edycji „Programu wyrównywania różnic między regionami II” skierowano do Warmińsko - Mazurskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie:

Wniosek

zawierający projekty jednostek powiatowych, w tym:

- 1) **w ramach obszaru B - likwidacja barier architektonicznych**, projekt obejmujący realizację prac modernizacyjnych w obiekcie:
 - Szpitala Powiatowego w Pasłęku
- 2) **w ramach obszaru D - likwidacja barier transportowych**, projekty obejmujące zakup 3 samochodów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym dla potrzeb:
 - Domu Pomocy Społecznej w Tolkmicku
 - Domu Pomocy Społecznej „Krokus” we Władysławowie
 - Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kamionku Wielkim.

I. Wystąpienie

zawierające projekty jednostek samorządu terytorialnego, w tym:

- 1) **w ramach obszaru B - likwidacja barier architektonicznych**, projekt obejmujący realizację prac modernizacyjnych w obiekcie:
 - Szkoły Podstawowej w Błudowie (Gmina Młynary)
- 2) **w ramach obszaru D - likwidacja barier transportowych**, projekty obejmujące zakup 5 – ciu samochodów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym dla potrzeb:
 - Gminy Milejewo
 - Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kamienniku Wielkim (Gmina Milejewo)
 - Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzeczej (Gminy Pasłęk)
 - Gminy Młynary
 - Gminy Godkowo

Wszystkie przedstawione projekty uzyskały akceptację Warmińsko - Mazurskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie, który skierował na ich realizację dofinansowanie w kwocie **964.658,47 zł.** w tym:

- 1) **projekty w ramach obszaru B - likwidacja barier architektonicznych otrzymały dofinansowanie w kwocie**

70.491,47 zł.

2) projekty w ramach obszaru D - likwidacja barier transportowych otrzymały dofinansowanie w kwocie 894.167,00 zł.

Wielkość środków finansowych skierowanych tytułem realizacji programu w latach 2013 - 2014 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wniosków	Liczba osób, które skorzystały z dofinansowania	Kwota dofinansowania
1.	„PROGRAMU WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI II” edycja 2012 roku ,realizowana w terminie do dnia 31 września 2013 roku	5	1 970	334 034,00
1)	obszar B – likwidacja barier architektonicznych	1	1 800	57 034,00
w tym:				
a)	Szpital Powiatowy w Pasłęku	1	1 800	57 034,00
2)	obszar D – likwidacja barier transportowych	4	170	277 000,00
w tym:				
a)	Dom Pomocy Społecznej w Tolkmicku	1	113	72 000,00
b)	Dom Pomocy Społecznej w Rangórach	1	38	66 000,00
c)	Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Marwicy	1	10	70 000,00
d)	Gmina Elbląg	1	9	69 000,00
2.	„PROGRAMU WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI II” – edycja 2013 roku realizowana w terminie do dnia 31 września 2014 roku	10	379	964 658,47
1)	obszar B – likwidacja barier architektonicznych	2	75	70 491,47
w tym:				
	Gmina Młynary, celem likwidacji barier w Szkole Podstawowej w Błudowie	1	15	20 307,47
	Szpital Powiatowy w Pasłęku	1	60	50 184,00
2)	obszar D – likwidacja barier transportowych	8	304	894 167,00
w tym:				
a)	Dom Pomocy Społecznej „Krokus” we Władysławowie	1	95	80 000,00
b)	Dom Pomocy Społecznej w Tolkmicku	1	55	72 000,00
c)	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kamionku Wielkim	1	6	77 767,00
d)	Gmina Milejewo	1	8	80 000,00
e)	Gmina Milejewo, na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kamienniku Wielkim	1	27	80 000,00
f)	Gmina Pasłęk, na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Rzecznaj	1	35	130 000,00
g)	Gmina Młynary	1	68	250 000,00
h)	Gmina Godkowo	1	10	124 400,00

3.1. Struktura udzielonej pomocy poza finansowej przez lokalne podmioty działające w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc pozafinansową można podzielić na dwie grupy, do pierwszej zaliczamy wsparcie środowiskowe oraz pomoc instytucjonalną, a do drugiej poradnictwo, pracę socjalną, interwencję oraz informowanie o prawach i uprawnieniach.

Powiat Elbląski zamieszkuje znaczna grupa osób korzystających ze wsparcia środowiskowego, które zapewniają placówki o charakterze dziennym. Na terenie powiatu funkcjonują różnorodne placówki wsparcia środowiskowego, w szczególności:

- ✚ Środowiskowy Dom Samopomocy w Przechmarku;
- ✚ Środowiskowy Dom Samopomocy Jegłowniku;
- ✚ Środowiskowy Dom Samopomocy w Kwietniku;
- ✚ Warsztat Terapii Zajęciowej w Kamienniku Wielkim;
- ✚ Warsztat Terapii Zajęciowej we Władysławowie;
- ✚ Warsztat Terapii Zajęciowej w Tolkmicku;
- ✚ Świetlice Środowiskowe, funkcjonujące w gminach Powiatu Elbląskiego.

Pomoc instytucjonalną oferują następujące placówki całodobowe:

- ✚ Dom Pomocy Społecznej w Rangórach;
- ✚ Dom Pomocy Społecznej w Tolkmicku;
- ✚ Dom Pomocy Społecznej we Władysławowie.

Domy pomocy społecznej są jedną z najważniejszych instytucji wspierających osoby starsze w Polsce.

Domy pomocy społecznej przeznaczone są dla osób wymagających całodobowej opieki, której powodem może być wiek, niepełnosprawność czy choroba oraz dla osób nie potrafiących samodzielnie funkcjonować i zaspokajać swoich potrzeb w codziennym życiu, którym niemożliwe jest zapewnienie niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Działalność domów pomocy społecznej opiera się w szczególności na świadczeniu mieszkańcom całodobowej opieki, zaspokajaniu podstawowych potrzeb: bytowych, edukacyjnych, społecznych i religijnych na poziomie ogólnie przyjętego standardu. Dom umożliwia także mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, jakie w pełni im przysługują.

Na terenie powiatu elbląskiego całodobową opiekę dla osób starszych zabezpieczały **3 domy pomocy społecznej** o profilu dla osób przewlekle somatycznie chorych, dysponujące **198 miejscami**, w tym:

- DPS Tolkmicko 116 miejsc
- DPS Władysławowo 40 miejsca
- DPS Rangóry 42 miejsca

Środowiskowy Dom Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przechmarku jest placówką pobytu dziennego o zasięgu ponadlokalnym, której działalność skierowana jest do 30

uczestników – osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

Celem Środowiskowego Domu Samopomocy w Przezmarku jest:

- 1) zapewnienie wsparcia w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych;
- 2) pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych;
- 3) zapewnienie postępowania rehabilitacyjnego, rozumianego jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia możliwie jak najpełniejszej samodzielności życiowej;
- 4) rozwijanie i podtrzymywanie różnorodnych umiejętności, niezbędnych do jak najbardziej samodzielnego życia.

Rehabilitacja psychospołeczna realizowana jest poprzez specjalistyczne usługi opiekuńcze, które obejmują usprawnienie do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie oraz wsparcie psychologiczno – pedagogiczne oraz edukacyjno – terapeutyczne.

Do wymiernych efektów związanych z funkcjonowaniem Środowiskowego Domu Samopomocy należy zaliczyć przede wszystkim:

- 1) podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do podjęcia możliwie jak najszybciej samodzielnego życia;
- 2) zapobieganie społecznej izolacji uczestników w zakresie samodzielnego funkcjonowania w życiu rodzinnym i społecznym;
- 3) redukcję nawrotów choroby i zapobieganie powtórnej hospitalizacji;
- 4) aktywizację społeczną;
- 5) odciążanie rodzin uczestników.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przezmarku jest elementem realizowanej strategii zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi oparcia społecznego, pozwalającego im na zaspokajanie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację społeczną, rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról społecznych.

Mieszkanie chronione.

Dom Pomocy Społecznej w Tolkmicku prowadzi mieszkanie chronione dla 6 osób zaburzonych psychicznie czasowo wymagających wsparcia.

Celem mieszkania chronionego jest:

- 1) czasowe zapewnienie wsparcia osobom zaburzonym psychicznie, rekrutującym się ze środowiska lokalnego;
- 2) utrzymanie osób zaburzonych psychicznie w ich naturalnym środowisku, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku instytucjonalizacji;
- 3) usamodzielnianie niektórych mieszkańców domów pomocy społecznej, cierpiących na zespoły psychoorganiczne, których aktualny stan zdrowia umożliwia samodzielne życie, ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych.

Działalność mieszkania chronionego dla osób zaburzonych psychicznie, czasowo wymagających wsparcia, ma na celu:

- 1) stworzenie bezpiecznych warunków życia;

- 2) podtrzymywanie optymalnego stopnia funkcjonowania poprzez zindywidualizowane oddziaływanie mieszczące się w zakresie leczniczo – rehabilitacyjnym oraz opiekuńczo – terapeutycznym;
- 3) podtrzymywanie umiejętności manualno – fizycznych i intelektualno – psychicznych, dotyczących orientacji, zainteresowań, nawiązywania kontaktów;
- 4) utrzymywanie stałych kontaktów z rodzinami osób przebywających w mieszkaniu chronionym.

Zakład Aktywności Zawodowej.

Na terenie Powiatu Elbląskiego funkcjonuje samorządowy zakład budżetowy pn. Zakład Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim.

Celem działalności Zakładu Aktywności Zawodowej jest:

- 1) zatrudnienie 37 osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w odniesieniu do których prowadzony proces rehabilitacji zawodowej i społecznej przygotowuje ich do życia w otwartym środowisku;
- 2) pomoc w realizacji pełnego, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

Działalność w Zakładzie prowadzona jest w czterech podstawowych działach, tj.:

- 1) stolarskim;
- 2) tapicerskim;
- 3) wikliny;
- 4) pralni ekologicznej;

Rehabilitacja zawodowa i społeczna, na rzecz niepełnosprawnych pracowników Zakładu Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim, prowadzona jest w oparciu o zatwierdzone indywidualne programy rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, służące osiągnięciu optymalnego poziomu uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i zawodowym, określające w szczególności:

- 1) poziom i zakres sprawności niezbędnych w pracy osoby niepełnosprawnej oraz metody służących ich osiągnięciu;
- 2) zakres dostosowania technologii z określeniem rodzajów czynności i oprzyrządowania stanowisk pracy przystosowanych do indywidualnych możliwości osoby niepełnosprawnej;
- 3) przewidywane efekty działań służących poprawie u zatrudnionych osób niepełnosprawnych sprawności psychofizycznych, zaradności osobistej i funkcjonowania społecznego w społeczeństwie.

Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Warsztaty Terapii Zajęciowej realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika niezbędne do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku

Realizacja celów terapeutycznych odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej zmierzających do rozwijania:

- 1) umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
- 2) psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Terapia realizowana jest na podstawie opracowanego indywidualnego programu rehabilitacji, który określa:

- 1) formy rehabilitacji;
- 2) zakres rehabilitacji;
- 3) metody i zakres nauki umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
- 4) formy współpracy z rodziną lub opiekunami;
- 5) planowane efekty rehabilitacji;
- 6) osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.

W Powiecie Elbląskim funkcjonują 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej, przeznaczone dla **120 uczestników**,

w tym:

- 1) Warsztat Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej w Tolkmicku, gdzie terapia zajęciowa **55 uczestników** odbywa się w **11** grupach terapeutycznych;
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej „Krokus” we Władysławowie, gdzie terapia zajęciowa **35 uczestników** odbywa się w **7** grupach terapeutycznych;
- 3) Warsztat Terapii Zajęciowej w Kamienniku Wielkim przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Milejewie, gdzie terapia zajęciowa **30 uczestników** odbywa się w **6** grupach terapeutycznych.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pasłęku.

Pomoc rodzinie i dziecku organizowana jest również w ramach działalności Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Pasłęku.

Główne zadania Poradni to: wspomaganie rozwoju psychofizycznego i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom lub opiekunom, nauczycielom i wychowawcom pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej i rehabilitacyjnej, udzielanie pomocy przedszkolom, szkołom i placówkom, pomoc uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Poradnia realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności: diagnostycznej, konsultacyjno - doradczej, terapeutycznej, mediacyjnej, interwencyjnej, profilaktycznej i informacyjnej.

3.2. Środowiskowe aspekty zagrożeń występujących w Powiecie Elbląskim.

3.2.1. Bezrobocie.

Jak wynika z analizy przyczyn udzielania pomocy społecznej bezrobocie jest w tej hierarchii problemem bardzo dotkliwym, który niewątpliwie pociąga za sobą inne przyczyny tworząc nierozzerwalną całość i stając się jednocześnie ogromną trudnością dla współczesnej rodziny.

Powiat Elbląski charakteryzuje się utrzymującym się stale na wysokim poziomie odsetkiem osób bezrobotnych, w tym również osób, którym nie przysługuje prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Problem ten znajduje odzwierciedlenie w strukturze korzystania ze wsparcia systemu pomocy społecznej. W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby młode, do 24 roku życia. W ramach podejmowania działań na rzecz ograniczania problemu bezrobocia rekomenduje się tworzenie uwarunkowań sprzyjających powstawaniu miejsc pracy poprzez prowadzenie polityki wspierającej instytucje rynku pracy oraz tworzenie możliwie najlepszych warunków dla pozyskania inwestorów i tworzenia miejsc pracy. Niezbędna jest dalsza realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, stosowanie różnych form aktywizacji społeczno - zawodowej, w tym rozwój form zatrudnienia subsydiowanego takich jak: prace społecznie użyteczne, interwencyjne czy roboty publiczne. Ważnym elementem wspierającym aktywizację zawodową, w tym głównie osób młodych jest realizacja staży zawodowych, które stanowią element budowania kompetencji i umiejętności zawodowych, a także dają możliwość zdobywania praktycznego doświadczenia zawodowego.

W ramach aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy zaleca się również opracowywanie i realizowanie programów oraz projektów nastawionych na wyrównywanie szans edukacyjnych i zawodowych grup szczególnie narażonych na problem bezrobocia (osoby młode, osoby w wieku 50+, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, osoby niepełnosprawne).

Coraz większe znaczenie ma także promowanie i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, jako alternatywnej formy zatrudnienia, a także wprowadzanie elastycznych form zatrudnienia oraz powstawanie przedszkoli i żłobków ułatwiających rodzicom godzenie pracy zawodowej z życiem rodzinnym.

3.2.2. Ubóstwo.

Ubóstwo jest jednym z dominujących problemów społecznych występujących w Powiecie Elbląskim. Uwarunkowania gospodarczo - ekonomiczne skutkują poszerzaniem się kręgu osób zagrożonych ubóstwem. Mała liczba ofert pracy, niski poziom wynagrodzeń przy równoczesnym wzroście kosztów utrzymania i spadku siły nabywczej pieniądza powoduje, że osoby nie tylko bezrobotne, ale również aktywne zawodowo, w szczególności mające na utrzymaniu osoby zależne, zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się osoby bezrobotne, niepełnosprawne i przewlekle chore, osoby o niskim poziomie wykształcenia, uzależnione, opuszczające zakład karny, mające problemy ze zdrowiem psychicznym, rodziny wielodzietne. W ramach rozwiązań przyczyniających się do ograniczania obszarów ubóstwa wskazane jest podejmowanie działań aktywizujących społecznie i zawodowo wskazane grupy społeczne.

Biorąc pod uwagę ograniczoną ilość środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej, wskazane jest pozyskiwanie funduszy z dodatkowych źródeł, do których należą między innymi środki Europejskiego Funduszu Społecznego. Zasadnym jest również realizowanie programów osłonowych na rzecz konkretnych grup społecznych zagrożonych problemem ubóstwa. Ponadto należy

zachęcać samorządy gminne do udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

3.2.3 Wielopropblemowość.

Funkcjonowanie rodzin jest determinowane problemami społecznymi, z którymi borykają się poszczególni członkowie rodzin oraz całe rodziny. Analiza danych wskazuje wzrost liczby rodzin doświadczających wielu problemów, w tym m. in. bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizmu, przemocy oraz różnych sytuacji kryzysowych.

Wysokie natężenie korzystania z pomocy społecznej z ww. powodów wyznacza zadania polityki społecznej w zakresie tworzenia warunków do możliwie pełnego rozwoju rodziny i do właściwego jej funkcjonowania. W tym kontekście ważne staje się całościowe podejście do problemów występujących w rodzinie i kompleksowe wspieranie wszystkich jej członków w procesie radzenia sobie z występującymi trudnościami.

W ramach wsparcia rodzin wielopropblemowych zaleca się dalszy rozwój i poprawę dostępności do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego - prawnego, psychologicznego i rodzinnego, realizację programów i projektów integrujących rodziny oraz wzmacniających więzi między poszczególnymi jej członkami, a także wzmocnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny oraz tworzenie interdyscyplinarnych zespołów mających na celu kompleksowe podejście do wspierania i rozwiązywania problemów w rodzinach dysfunkcyjnych. Ponadto należy rozwijać i wzmacniać rolę asystentów rodziny, jako efektywnej formy pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi lub znajdującymi się w kryzysie.

3.2.4 Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność jest cechą dotyczącą wszystkie grupy społeczne i wywiera wpływ na wszystkie aspekty ludzkiej egzystencji.

Sprawy osób niepełnosprawnych w różnym stopniu i zakresie wchodzi w obszar zainteresowań mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych struktur, działających w obszarze zdrowia, edukacji, zatrudnienia, pomocy społecznej, kultury, sportu i turystyki, transportu, itd.

Osoba niepełnosprawna to osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ogranicza bądź uniemożliwia samodzielną egzystencję. Niepełnosprawność jest stanem zdrowia ograniczającym szeroko rozumiane możliwości osób nią dotkniętych. Ograniczenia te wpływają na funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. Środowisko osób niepełnosprawnych ma również bardzo specyficzne potrzeby.

Zadaniem powiatu jest prowadzenie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym osiągnięcie pełnej integracji ze społeczeństwem. Wśród tej grupy mieszkańców powiatu znajdują się osoby z dysfunkcją narządu ruchu, poruszające się na wózkach inwalidzkich, wymagające specyficznych rozwiązań architektonicznych typu: podjazdy do budynków, zaopatrzenie pomieszczeń sanitarnych w dodatkowe urządzenia techniczne umożliwiające ich użytkowanie.

Wielu niepełnosprawnych mieszkańców ograniczonych jest nie tylko przez bariery architektoniczne. Na drodze do pełnej rehabilitacji oraz integracji stają czynniki materialne.

Zgodnie z ustaleniami krajowej „Strategii Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013” (źródło: „Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 roku) w Polsce żyje około 5,5 mln osób niepełnosprawnych. W stosunku do roku 1988 grupa ta powiększyła się o około 50%. W rezultacie obecnie prawie, co siódmy Polak doświadcza niepełnosprawności. Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych, około 84% utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych, rent i zasiłków lub emerytur. Jedynie dla 8% główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie.

Natomiast z danych Głównego Urzędu Statystycznego - tj. Raportu z Wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku wynika, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 4.697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju.

W zależności od rodzaju niepełnosprawności, stopnia oraz wieku osoby niepełnosprawnej różnicowaniu ulegają formy pomocy zarówno w sferze socjalnej, zdrowotnej i społecznej.

Na terenie Powiatu Elbląskiego funkcjonuje wiele instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, które dysponują zróżnicowanym katalogiem kompetencji.

Zadania związane z rehabilitacją zawodową są realizowane głównie przez Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu i obejmują:

- ✚ zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu,
- ✚ przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- ✚ udzielanie dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenia własnego albo dzierżawionego gospodarstwa rolnego,
- ✚ zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem tych potrzeb przez służby medycyny pracy,
- ✚ dokonywanie zwrotów kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy,
- ✚ zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
- ✚ finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych, dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę, na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności realizuje zadania określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Zadania realizowane przez Zespół dotyczą orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności do celów pozarentowych i pozaubezpieczeniowych.

Tabela nr 20.

Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności.

PRZYCZYNA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI			
	ZNACZNY	UMIARKOWANY	LEKKI	RAZEM
01-U - upośledzenie umysłowe	15	40	29	84
02-P - choroby psychiczne	36	141	84	261
03- L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	20	43	15	78
04-O - choroby narządu wzroku	15	50	26	91
05-R - upośledzenie narządu ruchu	120	370	73	563
06-E - epilepsja	5	38	2	45
07-S - choroby układu oddechowego i krążenia	153	243	65	461
08-T - choroby układu pokarmowego	25	24	8	57
09-M - choroby układu moczowo - płciowego	25	22	5	52
10- N - choroby neurologiczne	81	78	58	217
11-I - inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia choroby układu krwiotwórczego	45	98	36	179
12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe	0	1	0	1
RAZEM	540	1148	401	2089

W 2013 roku wydano najwięcej orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, stanowiły one 54,95% wszystkich wydanych orzeczeń.

Najczęstszą przyczyną wydania orzeczenia były natomiast upośledzenia narządu ruchu (26,95%), choroby układu oddechowego i krążenia (22,07 %) oraz choroby psychiczne (12,49%).

Na terenie Powiatu Elbląskiego funkcjonuje również Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, będąca organem opiniodawczo - doradczym Starosty Elbląskiego, stanowiącym forum współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych przedstawicieli organów samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. Do zakresu działania Rady należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ich ocena i opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

3.2.5 Uzależnienia.

Kolejną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą ze strony systemu pomocy społecznej, stanowią osoby uzależnione od alkoholu oraz narkotyków.

Zjawisko to stwarza problem złożony i trudny do przewyciężenia dla wielu rodzin i nie zależy od płci, wieku, ani poziomu wykształcenia.

Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu. W rodzinach problemowych stwarzane są często sytuacje sprzyjające picciu alkoholu poprzez stosowanie zachęty do jego spożywania i łatwość jego zdobywania. Problem nadużywania alkoholu jest bardzo skomplikowany, gdyż obok alkoholizmu występują też inne problemy, np. ubóstwo, bezrobocie, zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, problemy opiekuńczo - wychowawcze i zdrowotne. Alkoholizm jest częstą przyczyną interwencji sądu w sprawy opiekuńczo - wychowawcze rodzin.

Od początku lat dziewięćdziesiątych w naszym kraju obserwowany jest znaczny wzrost rozmiarów problemu uzależnienia od narkotyków. Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Zażywanie narkotyków staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia, a nawet życia. Nadużywanie środków narkotycznych stwarza zagrożenie nie tylko dla osób uzależnionych ale również dla społeczeństwa, gdyż prowadzić może m. in. do rozbojów i kradzieży popełnionych w celu zdobycia środków finansowych na zaspokojenie głodu narkotycznego.

3.2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Bardzo ważna w życiu dziecka jest potrzeba bezpieczeństwa, akceptacji i troski rodzicielskiej. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zapewnia się wsparcie prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających. Dla prawidłowego rozwoju dziecka niezbędnym jest zapewnienie mu właściwej opieki w rodzinie naturalnej lub warunkach maksymalnie zbliżonych do tych, które w niej występują. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców nad dzieckiem, na podstawie orzeczenia sądu, jest sprawowana piecza zastępcza w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

Znaczną część klientów systemu pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi. Niejednokrotnie niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich małżeńskich, zawodowych wyrażające się między innymi w postaci

niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości. Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa społecznego, które związane jest z pozbawieniem dzieci, trwale lub przejściowo, szans przebywania i wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo - wychowawczych.

Rodzina dysfunkcyjna nie spełnia podstawowych zadań, nie zapewnia odpowiedniego klimatu emocjonalnego, nie zaspokaja potrzeb materialnych, duchowych, nie daje zaplecza dla zaspokojenia potrzeb psychicznych czy choćby warunków realizacji podstawowego obowiązku szkolnego. Niekorzystnymi skutkami marginalizacji i wykluczenia społecznego rodzin dysfunkcyjnych są m.in. konflikty z prawem, trudności w nauce, nieumiejętne wykorzystanie czasu wolnego, rozluźnienie więzi rodzinnych, brak motywacji do dalszej nauki, samorozwoju, brak samoakceptacji, problemy zdrowotne, izolacja, zanik ambicji, trudności wychowawcze, poczucie niższości, przemoc w rodzinie, osamotnienie, wzrost zachowań patologicznych, negatywne wzorce dla dzieci, konflikty rodzinne.

Jeżeli zdarzy się, że mimo wsparcia udzielonego rodzinie, w sytuacji gdy wszelkie sposoby pomocy nie przyniosą wymiernego i oczekiwanego rezultatu, w przypadku gdy nie będzie szans na zmianę funkcjonowania rodziny biologicznej, należy wówczas dążyć do uregulowania sytuacji prawnej dziecka oraz w ostateczności pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania opieki nad dzieckiem poza rodziną naturalną.

3.2.7. Starzenie się społeczeństwa.

Czynnikami determinującymi strukturę korzystania z pomocy społecznej są procesy demograficzno - społeczne zachodzące zarówno na poziomie kraju, jak i regionu. Niski przyrost naturalny oraz wydłużanie się długości ludzkiego życia powodują zwiększanie się zapotrzebowania na zapewnienie odpowiedniej opieki osobom starszym, w tym niepełnosprawnym, zarówno samotnym, jak i pozbawionym opieki ze strony rodziny.

Istotne staje się organizowanie opieki w miejscu zamieszkania, angażowanie pomocy sąsiedzkiej, aktywizowanie środowiska lokalnego, jak również kierowanie do placówek zapewniających opiekę całodobową.

Z uwagi na wzrost liczby osób starszych pojawia się potrzeba intensyfikowania rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, dostępności do instytucjonalnych form wsparcia, tj. dziennych i środowiskowych domów pomocy społecznej oraz domów pomocy społecznej, a także podejmowanie działań zmierzających do pobudzenia aktywności społecznej osób starszych, która przełoży się na większą samodzielność życiową i niezależność w ich codziennym funkcjonowaniu.

Realizacja tych działań może odbywać się poprzez m.in. opracowywanie i realizację programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych, zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i usług z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia osób starszych, rozwój lokalnych form aktywizacji społecznej i wsparcia na rzecz osób starszych, w tym np. dziennych domów pomocy, klubów seniora, promocję i wspieranie wolontariatu na rzecz i wśród osób starszych.

Załączone tabele obrazują ludność Powiatu Elbląskiego objętą świadczeniami z pomocy społecznej, z uwzględnieniem powodów przyznawania świadczeń, określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

ANALIZA SWOT

Według definicji Analiza SWOT identyfikuje oraz ocenia mocne i słabe strony społeczności oraz przyszłe szanse i zagrożenia wynikające z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących.

Czynniki współtworzące Analizę SWOT:

Mocne strony:

zalety społeczności, zasoby - ludzkie, środowiska, możliwości finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi.

Słabe strony:

obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy.

Szanse:

zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne korzyści, możliwi partnerzy.

Zagrożenia:

negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy unikać.

Analiza SWOT przeprowadzona została z udziałem szerokiego grona przedstawicieli zarówno instytucji, jak i organizacji pozarządowych, co pozwoliło na bardzo wnikliwe i interdyscyplinarne podejście do analizowanych problemów.

Z uwagi na fakt bardzo pozytywnej współpracy w rozwiązywaniu problemów społecznych zaprosiliśmy przedstawicieli gmin do wcześniejszych etapów tworzenia niniejszej Strategii, aby umożliwić im wpływ na poszczególne cele wynikające z rozeznanych w gminach potrzeb.

W wyniku dyskusji i wymiany doświadczeń podczas spotkań dotyczących opracowania Strategii zaproponowano i wyodrębniono 14 mocnych stron, 12 słabych stron, 12 szans tkwiących w otoczeniu i 18 zagrożeń, które prezentowane są na ujemy na kolejnych stronach.

MOCNE STRONY

1. Efektywność instytucji i organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków z EFS i PFRON.
2. Wysoko wykwalifikowana kadra pomocy społecznej.
3. Wspecjalizowane placówki o wysokim standardzie świadczonych usług, w tym posiadające środki transportu umożliwiające korzystanie usług mieszkańców z obszarów wiejskich.
4. Realizacja programu „Aktywny Samorząd”.
5. Opracowane i wdrażane programy na rzecz różnych grup społecznych.
6. Doświadczenie organizacji pozarządowych i instytucji w organizacji czasu wolnego, imprez kulturalnych, integracyjnych, sportowych dla osób niepełnosprawnych i starszych.

7. Funkcjonowanie zawodowych rodzin zastępczych.
8. Duża liczba świetlic środowiskowo - profilaktycznych na obszarach wiejskich.
9. Realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie.
10. Wdrożenie procesu przekształcania Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Orle Gniazdo” w Marwicy.
11. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i pozyskiwanie kolejnych kandydatów.
12. Posiadanie i realizacja wszystkich strategicznych dokumentów umożliwiających pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań ustawowych i statutowych.
14. Stała współpraca jednostek powiatowych z ośrodkami pomocy społecznej.

SLABE STRONY

1. Bariery architektoniczne i urbanistyczne występujące w budynkach użyteczności publicznej.
2. Niewystarczające środki finansowe na realizację wszystkich zadań.
3. Brak rzetelnej wiedzy o liczbie osób niepełnosprawnych na terenie powiatu.
4. Niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych na terenie powiatu.
5. Brak wolontariuszy chcących wspierać osoby niepełnosprawne, w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawne intelektualnie.
6. Niewystarczająca liczba dziennych form wsparcia dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.
7. Wysokie bezrobocie jako czynnik wpływający na zwiększenie ilości klientów ośrodków pomocy społecznej.
8. Słaby dostęp osób niepełnosprawnych z terenów wiejskich do oferowanych usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej i organizacje pozarządowe.
9. Brak przygotowania organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych do korzystania z funduszy unijnych.
10. Niewystarczająca ilość świetlic środowiskowych, klubów młodzieżowych w najbardziej zagrożonych terenach powiatu.
11. Niewystarczająca liczba miejsc w WTZ dla osób kończących edukację specjalną.
12. Brak identyfikacji danych w zakresie ilości oraz potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi na obszarach wiejskich.

SZANSE

tkwiące w otoczeniu (obecne, potencjalne)

1. Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdej gminie.

2. Wieloaspektowa działalność organizacji pozarządowych.
3. Nowe źródła i instrumenty wsparcia rozwoju zasobów ludzkich ze środków Unii Europejskiej.
4. Projekty skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Tworzenie dziennych form przeciwdziałających marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych.
6. Wspólne podejmowanie inicjatyw z organizacjami pozarządowymi.
7. Tworzenie partnerstwa trójsektorowego.
8. Wprowadzenie asystentów i koordynatorów do rodzin wymagających wsparcia.
9. Wypracowanie partnerstwa i dialogu z władzami lokalnymi oraz zlecenie i powierzanie zadań organizacjom pozarządowym. Opracowanie zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi.
10. Reaktywowanie Centrum Wolontariatu.
11. Rozwój sektora ekonomii społecznej, tj. spółdzielnie socjalne, kluby i centra integracji społecznej.
12. Systemowe rozwiązania dotyczące rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

ZAGROŻENIA

tkwiące w otoczeniu (obecne, potencjalne)

1. Niewystarczające środki przeznaczone na wspieranie organizacji pozarządowych w stosunku do potrzeb.
2. Niewystarczające środki finansowe w obszarze pomocy społecznej i edukacji specjalnej.
3. Brak środków finansowych na przekształcenie i doposażenie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Orle Gniazdo” w Marwicy.
4. Wyuczona bezradność i postawy roszczeniowe klientów pomocy społecznej.
5. Starzenie się społeczeństwa.
6. Brak motywacji do zmiany swojej niekorzystnej sytuacji przez niektóre grupy społeczne, np. bezrobotni, klienci OPS, osoby uzależnione i współuzależnione.
7. Duża stopa bezrobocia powodująca zwiększanie się liczby osób ubiegających się o pomoc społeczną.
8. Wzrost patologii spowodowany brakiem pracy, środków do życia, a w konsekwencji postępująca degradacja wartości rodziny.
9. Wzrost liczby dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej i konieczność umieszczania ich poza rodziną.
10. Dyskryminacja osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.
11. Wysoki koszt zadań związanych z likwidacją barier architektonicznych.
12. Edukacja zawodowa nieodpowiadająca potrzebom rynku pracy.
13. Brak stałych źródeł finansowania utrudniający podejmowanie kolejnych inicjatyw oraz kontynuację realizowanych programów.

14. Zmniejszający się przyrost naturalny.
15. Niska wrażliwość społeczna na przemoc w rodzinie.
16. Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych utrudniający podjęcie zatrudnienia.
17. Migracja zarobkowa wywołana brakiem perspektyw dla młodych ludzi.
18. Brak spójności przepisów m.in. w zakresie orzekania o niepełnosprawności

**MISJA ORAZ CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2015
- 2022**

Dla potrzeb prawidłowej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych niezbędne jest wskazanie celów w poszczególnych obszarach pomocy społecznej. Wyodrębniono trzy obszary działań: pomoc społeczna, niepełnosprawność, opieka nad rodziną i dzieckiem, na podstawie których wskazano trzy cele strategiczne: dostosowanie infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie dostępności usług środowiskowych i instytucjonalnych, wzmocnienie lokalnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem i rozwój systemu pomocy osobom niepełnosprawnym oraz cele operacyjne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, przy współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie pomocy społecznej, realizować będzie założone cele, które mają się przyczynić do realizacji zadań Strategii.

Określenie celów poprzedzone było przeprowadzeniem diagnozy aktualnej sytuacji pomocy społecznej w Powiecie Elbląskim i zidentyfikowanych na podstawie analizy SWOT występujących problemów społecznych. Te kluczowe problemy społeczne stoją na przeszkodzie do realizacji zamierzonych działań, a zatem realizacja celów strategicznych zmierza do ich rozwiązania. Do osiągnięcia strategicznego celu prowadzą cele operacyjne, które precyzyjnie wyznaczają bezpośrednie rozwiązania praktyczne.

**MISJA ORAZ CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2015 - 2022**

Misja, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, brzmi następująco:

**ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI OSÓB SZCZEGÓLNIE
NARAŻONYCH NA ZJAWISKO WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO**

Wypełnienie przyjętej misji będzie uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów strategicznych oraz operacyjnych i kierunków działań.

**I OBSZAR – POMOC SPOŁECZNA
CEL STRATEGICZNY 1:
DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY SOCJALNEJ
ORAZ ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG
ŚRODOWISKOWYCH I INSTYTUCJONALNYCH**

**II OBSZAR - NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ
CEL STRATEGICZNY 2:
ROZWÓJ SYSTEMU POMOCY OSOBOM
NIEPEŁNOSPRAWNYM**

**III OBSZAR - OPIEKA NAD RODZINĄ I DZIECKIEM
CEL STRATEGICZNY 3:
WZMACNIANIE LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD RODZINĄ I
DZIECKIEM**

CEL STRATEGICZNY 1

**DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY SOCJALNEJ ORAZ
ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG ŚRODOWISKOWYCH I
INSTYTUCJONALNYCH**

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) utworzenie małych form całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży oraz placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz seniorów;
- 2) utworzenie centrum wolontariatu;
- 3) utworzenie dziennych form wsparcia, szczególnie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnością intelektualną;
- 4) rozwijanie sieci punktów specjalistycznego poradnictwa, w tym na obszarach wiejskich;
- 5) utworzenie klubu dla wspólnych działań organizacji pozarządowych;
- 6) rozwój i tworzenie struktur partnerstwa lokalnego do działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym wsparcie doradcze i szkoleniowe osób zagrożonych wykluczeniem;
- 7) rozwój zasobów ludzkich w instytucjach pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych i spółdzielniach socjalnych i stała współpraca pomiędzy tymi podmiotami;

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2015 - 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

rada powiatu, zarząd powiatu, powiatowe centrum pomocy rodzinie, jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe,

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

budżet powiatu, gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, PFRON,

Wskaźniki realizacji działania:

- 1) liczba utworzonych placówek opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży na nowych zasadach tj. małe formy do 14 osób, liczba utworzonych form wsparcia, liczba seniorów korzystających z dziennych form wsparcia, liczba dzieci i młodzieży korzystających z dziennych form wsparcia;
- 2) liczba pozyskanych wolontariuszy, liczba przeszkolonych wolontariuszy, liczba osób wspieranych przez wolontariuszy, liczba wspomaganých wolontariuszy;
- 3) liczba utworzonych dziennych form wsparcia, ilość osób korzystających ze wsparcia;
- 4) liczba utworzonych punktów poradnictwa, ilość udzielonych porad, liczba osób korzystających z punktów poradnictwa;
- 5) liczba spotkań w klubie organizacji pozarządowych, liczba korzystających organizacji, animacji;
- 6) liczba utworzonych podmiotów sektora ekonomii społecznej, liczba zawiązanych partnerstw, ilość udzielonego wsparcia doradczego i szkoleniowego, usług animacyjnych;
- 7) liczba przeszkolonych pracowników pomocy społecznej, liczba przeszkolonych organizacji pozarządowych, ilość osób podwyższających kwalifikacje, poziom kwalifikacji zawodowych, poziom zwiększenia zatrudnienia, jakość świadczonych usług;

CEL STRATEGICZNY 2

ROZWÓJ SYSTEMU POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej;
- 2) rozszerzenie działalności warsztatów terapii zajęciowej i zakładu aktywizacji zawodowej;
- 3) rozpowszechnianie informacji na temat usług oferowanych przez instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych;

- 4) prowadzenie działań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej przeciwdziałających marginalizacji osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem nowych źródeł i instrumentów wsparcia ze środków Unii Europejskiej;
- 5) prowadzenie stałych działań integracyjnych osób niepełnosprawnych z mieszkańcami powiatu we współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 6) rozwój doradztwa i poradnictwa oraz wszechstronnej pracy socjalnej z rodzinami osób niepełnosprawnych, szczególnie na obszarach wiejskich;
- 7) wdrażanie nowatorskich programów i wspieranie realizowanych programów na rzecz osób niepełnosprawnych;

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2015 - 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

rada powiatu, zarząd powiatu, powiatowe centrum pomocy rodzinie, jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, właściciele budynków użyteczności publicznej, pracodawcy, podmioty ekonomii społecznej

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

budżet powiatu, gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, PFRON,

Wskaźniki realizacji działania:

- 1) liczba placówek i instytucji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych;
- 2) liczba uczestników w WTZ, liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w ZAZ;
- 3) liczba materiałów informacyjno - promocyjnych, liczba artykułów, wydanych publikacji, informatorów i audycji;
- 4) liczba zrealizowanych projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych, liczba beneficjentów projektów, liczba beneficjentów zaktywizowanych;
- 5) liczba opracowanych i zrealizowanych programów o charakterze integracyjnym, liczba zorganizowanych imprez i inicjatyw, liczba ich uczestników;
- 6) liczba ośrodków doradztwa i poradnictwa, liczba osób korzystających ze wsparcia, rodzaj oferowanego wsparcia;
- 7) ilość wdrożonych projektów na rzecz osób niepełnosprawnych, ilość osób korzystających;

CEL STRATEGICZNY 3

WZMACNIANIE LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD RODZINĄ I DZIECKIEM

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) dalszy rozwój i wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym rodzin zawodowych oraz organizowanie różnych form promujących rodzicielstwo zastępcze;
- 2) realizacja nowatorskich projektów;
- 3) wspieranie funkcjonowania usamodzielnianych wychowanków;
- 4) zwiększenie usług profilaktycznych i edukacyjnych poprzez poradnictwo rodzinne, tj. psychologiczne i prawne, usługi wspierające zadania opiekuńcze i wychowawcze rodziny, usługi socjalne, wdrażanie nowatorskich programów na rzecz pomocy rodzinom sprzyjających wzmocnieniu więzi i budowaniu postaw prospołecznych;
- 5) podniesienie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez promowanie postaw wolnych od przemocy, edukację społeczną, współpracę służb, w tym realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy;

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji strategii tj. lata 2015 - 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

rada powiatu, zarząd powiatu, powiatowe centrum pomocy rodzinie, jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, placówki oświatowe, służba zdrowia, policja, sąd, prokuratura, zespoły interdyscyplinarne

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

budżet powiatu, gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Wskaźniki realizacji działania:

- 1) liczba rodzin zastępczych zawodowych, liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zawodowych, liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin zastępczych, liczba spotkań grup wsparcia, liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych, liczba audycji, publikacji, artykułów, liczba festynów, konferencji i szkoleń, liczba materiałów i ulotek;
- 2) liczba programów realizowanych dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków, ilość beneficjentów korzystających z projektów unijnych;
- 3) ilość świadczeń udzielonych usamodzielnianym wychowankom, ilość usamodzielnianych korzystających z mieszkań chronionych;

- 4) ilość podmiotów udzielających poradnictwa psychologicznego i prawnego, ilość osób korzystających z usług, ilość realizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych;
- 5) liczba audycji, kampanii informacyjnych, konferencji, ulotek, plakatów i publikacji, liczba procedur, szkoleń i warsztatów dla pracowników służb, liczba zrealizowanych edycji programu korekcyjno - edukacyjnego, liczba uczestników programu;

**WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2015 - 2022**

Zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu koordynuje realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Raz na dwa lata przewiduje się ocenę Strategii pod względem realizacji poszczególnych celów, jak również przystawania do obecnych warunków prawnych i społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej do oceny.

Wdrażanie dokumentu monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych celów, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i raz na dwa lata przedstawiana Radzie Powiatu w Elblągu.

W oparciu o Strategię sformułowane zostały następujące pytania, które będą monitorowane:

1. Czy występuje zgodność pomiędzy diagnozą, celami, proponowanymi działaniami, wskaźnikami monitoringu i ewaluacji?
2. Czy przyjęte działania przyczynią się do dostosowania infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie dostępności usług środowiskowych i instytucjonalnych?
3. Czy proponowane działania uwzględniają potrzebę dostosowania działań do istniejących w powiecie potrzeb w zakresie pomocy społecznej?
4. Czy proponowane działania wpłyną na rozwój systemu pomocy osobom niepełnosprawnym?
5. Czy przyczyniają się do zachowania potencjału już tkwiącego w obszarach pomocy społecznej?
6. Czy proponowane działania przyczynią się do wzmocnienia lokalnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem?

Otwarty charakter Strategii gwarantuje uzupełnianie jej o cele i działania, które będą kreatywne i dostosowywane do zmieniających się warunków w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym, zarówno w życiu społecznym, jak i gospodarczym przy uwzględnieniu aspektów prawnych i formalnych.

**WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2015 - 2022**

W każdym celu strategicznym i celach operacyjnych zawarto proponowane wskaźniki oceny efektywności ich realizacji. Zadaniem Koordynatora - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie dokonanie raz na dwa lata oceny stopnia efektywności poprzez uzyskanie informacji i przeanalizowania ich pod kątem efektywności ich realizacji.

WSKAŹNIKI CELU STRATEGICZNEGO 1

**DOSTOSOWANIE INFRASTRUKTURY SOCJALNEJ ORAZ ZWIĘKSZENIE
DOSTĘPNOŚCI USŁUG ŚRODOWISKOWYCH I INSTYTUCJONALNYCH:**

- 1) liczba utworzonych placówek opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży na nowych zasadach tj. małe formy do 14 osób, liczba utworzonych form wsparcia, liczba seniorów korzystających z dziennych form wsparcia, liczba dzieci i młodzieży korzystających z dziennych form wsparcia;
- 2) liczba pozyskanych wolontariuszy, liczba przeszkolonych wolontariuszy, liczba osób wspieranych przez wolontariuszy, liczba wspomaganých wolontariuszy;
- 3) liczba utworzonych dziennych form wsparcia, ilość osób korzystających ze wsparcia;
- 4) liczba utworzonych punktów poradnictwa, ilość udzielonych porad, liczba osób korzystających z punktów poradnictwa;
- 5) liczba spotkań w klubie organizacji pozarządowych, liczba korzystających organizacji, liczba działań animacyjnych;
- 6) liczba utworzonych podmiotów sektora ekonomii społecznej, liczba zawiązanych partnerstw, ilość udzielonego wsparcia doradczego i szkoleniowego, usług animacyjnych;
- 7) liczba przeszkolonych pracowników pomocy społecznej, liczba przeszkolonych organizacji pozarządowych, ilość osób podwyższających kwalifikacje, poziom kwalifikacji zawodowych, poziom zwiększenia zatrudnienia, jakość świadczonych usług.

WSKAŹNIKI CELU STRATEGICZNEGO 2.

ROZWÓJ SYSTEMU POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM:

- 1) liczba placówek i instytucji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych;
- 2) liczba uczestników w WTZ, liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w ZAZ;
- 3) liczba materiałów informacyjno - promocyjnych, liczba artykułów, wydanych publikacji, informatorów i audycji;
- 4) liczba projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych, liczba beneficjentów projektów, liczba beneficjentów zaktywizowanych;
- 5) liczba opracowanych i zrealizowanych programów o charakterze integracyjnym, liczba zorganizowanych imprez i inicjatyw, liczba ich

uczestników;

- 6) liczba ośrodków doradztwa i poradnictwa, liczba osób korzystających ze wsparcia, rodzaj oferowanego wsparcia;
- 7) ilość wdrożonych projektów na rzecz osób niepełnosprawnych, ilość osób korzystających.

WSKAŹNIKI CELU STRATEGICZNEGO 3.

WZMACNIANIE LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD RODZINĄ I DZIECKIEM:

- 1) liczba rodzin zastępczych zawodowych, liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zawodowych, liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin zastępczych, liczba spotkań grup wsparcia, liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych, liczba audycji, publikacji, artykułów, liczba festynów, konferencji i szkoleń, liczba materiałów i ulotek;
- 2) liczba programów realizowanych dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków, ilość beneficjentów korzystających z projektów unijnych;
- 3) ilość świadczeń udzielonych usamodzielnianym wychowankom, ilość usamodzielnianych korzystających z mieszkań chronionych;
- 4) ilość podmiotów udzielających poradnictwa psychologicznego i prawnego, ilość osób korzystających z usług, ilość realizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych;
- 5) liczba audycji, kampanii informacyjnych, konferencji, ulotek, plakatów i publikacji, liczba procedur, szkoleń i warsztatów dla pracowników służb, liczba zrealizowanych edycji programu korekcyjno - edukacyjnego, liczba uczestników programu.

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględnia potrzeby każdego mieszkańca niezależnie od jego statusu materialnego i prowadzi do realizacji założonej misji - przyjętej w niniejszej Strategii.

Pozwala na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych. Realizacja tych celów wymaga dużej aktywności samorządów szczebla gminnego w koordynacji i finansowaniu niektórych działań. Nie bez znaczenia jest też zaangażowanie wielu innych podmiotów, organizacji i instytucji pożytku publicznego - uczestników życia społecznego.

Zbudowana siatka celów strategicznych i kierunków działań uwzględnia najistotniejsze obszary życia społecznego, które winny być sferą oddziaływania samorządu, by jakość życia mieszkańców ulegała systematycznej poprawie. Samorząd lokalny, jako kreator lokalnych rozwiązań, poprzez budowę kapitału społecznego swoich mieszkańców, dla nich i przez nich, wzmacnia naturalne sieci wsparcia, wspiera rodzinę w jej naturalnym środowisku, stara się redukować skutki społeczne bezrobocia, włączając w te procesy organizacje pozarządowe jako partnera sprawdzonego i oczywistego. Należy wszakże pamiętać, że strategia jest tylko konstrukcją, która dopiero po wypełnieniu realnymi działaniami, przełoży się na wymierną poprawę jakości życia mieszkańców Powiatu Elbląskiego.